

SNEŽNIŠKI RAZGLEDI

GLASILO TURISTIČNEGA DRUŠTVA ILIRSKA BISTRICA

LETO I ● STEVILKA 1

JANUAR 1967

CENA 1,5 N DIN

Časniku na pot

Zaželimo našemu časniku srečno pot! Rojen je bil iz dobrih namenov: dati našim bralcem v mestu in v vaseh, v domovini in tujini čtivo, ki ne bo le obveščalo, hvalilo in grajalo, temveč bo tudi vzpodbujalo k vedno novim uspehom, naprom, iskanjem in premagovanjem. Če se je izdajanje lista lotilo ravno turistično društvo, se bo to morda komu zdelo nenavadno, toda prav to društvo dajiva danes tako v naši občini, kakor tudi v drugih krajih širrom Slovenije posebno nalogo in pomembno poslanstvo: obveščati ljudi in jih vzpodbujati, če že ne organizirati, skupna prizadevanja za dvig tujkega prometa.

Naša prva in najvažnejša naloga bo posredovati bralcem v ilirskobistriški občini vse novice, uspehe in načrte, težave in spodrsaljaje pri aktivnosti za dvig tujkega prometa, krepitev turistične zavesti in za vsestranski razvoj te panoge, ki jo vedno bolj zatrdno imenujemo — gospodarska. Še vedno je veliko pomislekov, tako o turizmu nasploh, kakor tudi o turizmu v naši občini posebej. Zato bomo kazali na uspehe, ki ste jih dosegli, kar nedvoumno kaže, da je naš — ilirskobistriški turizem — na pravi poti.

Seveda pa pri tej turistični usmerjenosti ne bomo in ne bomo mogli ostati gluhi za vse drugo dogajanje v naši občini, saj pravzaprav ni področja, katero bi ne bilo povezano s samim turističnim prometom. Že dolgo velja utrjeno pravilo, da je zares turistični kraj tisti, kjer se s turizmom ukvarjajo prav vsi po vseh svojih močeh. Ilirska Bistrica pa želi biti turistični kraj, ker se ji ta gospodar-

(Nadalj. na 3. str.)

Srečali smo jih malo po drugi uri. Bil je lep dan, pa so odšle na sprehod v park. Vsi jih poznate, to so naše meščanke: Majda, Neda, Frida, Marija, Mirka in še ena Marija

Vsem bralcem srečno novo leto

Doma nimamo denarja za razvoj turizma

Razgovor z Marijo Midžič, referentko za turizem pri občinski skupščini

Tema razgovora je občina in turizem. V razgovorih z ljudmi je bilo slišati stališča o tem vprašanju: občina se ne briga, občina nima denarja, občina nima pravega odnosa do turizma in tako naprej. Vsekakor so to mnenja, s katerimi se ne moremo kar tako strinjati; skušali smo osvetliti to vprašanje in smo prosili tovarišico Marijo Midžič za kratek razgovor. Kot referent za turizem, obrt, gostinstvo, blagovni promet, kontrolo cen in celo za del šolstva naj bi nam o tem lahko kaj povedala. Ko smo našli njene funkcije, nismo vedeli, katero naj damo na prvo mesto, toda dali smo turizem, pač zaradi teme razgovora.

Kako to, da imate toliko zadolžitev, saj je drugod v navadi, da ima en referent na primer le turizem in gostinstvo. Tu pa »pokrivate«
zelo široko področje.

— Pri nas je pač tako.
— Kaj lahko odgovorite na pogosto slišani očitek, da se bistriška občina ne zanima za turizem, da ga ne podpira...

— Očitek vsekakor ni pravičen, občina bi se zanimala in ga podpirala, če bi imela več sredstev. Turizem rabi veliko denarja.

— Še na pomlad se je precej govorilo o gradnji motela kot prvega objekta, ki bi dal bistriškemu turizmu osnovo in perspektivo.

— Bojim se, da je motel že padel v Reko. Pred tremi leti, ko smo si ga vzeli v načrt, bi stal okrog 230 milijonov, danes pa gotovo za kakih 50 odstotkov več. Danes je to že neaktualno vrašanje.

— Doma v občini torej ni denarja, kaj pa, če bi dobili koga zunaj občinskih meja, da bi kaj investirali. Verjetno bi se našlo koga?

— Prav radi bi dobili koga, toda kje in kako? Domači gostinci nimajo denarja, da bi se samostojno lotili motela ali kake podobne večje gradnje, tujim gostincem pa se, kakor kaže, vrata ne odpirajo preveč na široko.

— Slišali smo, da so se za »prodor«
na bistriško področje zanimali najrazličnejši, med drugim tudi postonjski Nanos, ljubljanska Preharna, ki je hotela »Sočo«, razen tega še ljubljanski SAP, ki je hotel graditi avtobusno postajo in restavracijo. So te govornice točne...?

— Vsekakor je nekaj v tem. Med vsemi se najbolj energično zanima za nas »Nanos«, ki bi rad gradil trgovsko hišo, toda prav tako hišo ima v mislih naša domača »Ilirija«, saj so jo že pričeli graditi pri občinskem bloku. Nekoč, še prej, smo se nekaj pogovarjali z Opatijo, ki je bila zainteresirana za nekatere objekte pri nas, pa je vse skupaj padlo v vodo. Kar pa se tiče avtobusne postaje, se mi zdi, kolikor sem obveščen, da je koprski Slavnik prevzel iniciativo, vendar ne vem, če so Koprčani tudi pripravljeni graditi avtobusno postajo. Vsekakor, kakor kaže, Bistrica še ne bo kaj kmalu dobila prepotrebne postaje, ki je lahko pomembno žarišče turističnega prometa.

— Kaj pa krediti iz tujine?
— Razpravljali smo o tem in se strinjali, da so dobrodošli. Načelno nima nihče ničesar proti. Tu so mišljeni predvsem krediti za razvoj snežniškega področja.

— Kako močan je sklad za turizem v vaši občini in odkod črpa svojo »energijo«?

— Pri nas nimamo pri občini takega sklada. Dali smo le dotacijo turističnemu društvu.

— Kaj kažejo razprave o turizmu v vaši skupščini: podpora prizadevanjem, negotovost ali nezaupanje do prave turistične perspektive?

— Mnogi menijo, da je pri nas premalo tradicije, da imamo premalo denarja za turistični razvoj in tudi, da ni pravih pogojev.

— Obstoj kakor veste, turistični inštitut v Ljubljani, ki lahko na tako vprašanje strokovno odgovori in tudi predlaga določene ukrepe. Ste že stopili v stik z njimi?

— Seveda! Program turističnega razvoja za dobo 20 let je bil letos poleti naročen na inštitutu. Za celotno bistriško področje, posebej pa še za Snežnik. Kakor vem, bo program gotov še pozimi ali pa zgodaj na pomlad.

— Koliko bo stal ta program in kje boste vzeli denar zanj?

— Osem milijonov bo treba zbrati zanj; domnjen je, da bodo prispevale vse zainteresirane stranke, predvsem pa občina, gostinci, trgovina in drugi.

— Znano je, da je bilo v Bistrici in Trnovem pred vojno veliko gostiln in da je zasebnih gostiln sedaj znatno manj. Ali je občina proti zasebnim gostilnam?

— Nikakor ni proti, saj dajemo dovoljenje vsakomur. Celo v samem mestu.

— Zakaj celo, saj so tudi v mestu take gostilne menda zaželeno in potrebne?

— Seveda so, toda domače gostinsko podjetje tega dejstva ne sprejema s prevelikim navdušenjem.

— Ali zasebnim gostincem pomagata s krediti? Znano je, da mnoge gostilne niso najboljše opremljene.

— Dosedaj niso dobili kreditov. Banka ni imela sredstev za pokrivanje tega področja.

— Ste turistične kredite dajali zasebnikom za urejanje sob?

— V ta namen je bilo dovolj denarja in mnogi so dobili pomoč.

— Naj še vas vprašamo o podgrajski gostilni. Se vam zdi prav, da je ta gostilna zaprta ali pa da je nevarnost, da jo vsak čas zapro? Zadeva, ki postaja že prava afera, vam je verjetno znana.

— Seveda mi je! Aco bi res moral urediti stranišče. Na občini so

mu obljubili vso podporo, toda kakor kaže, niso našli skupnega jezika s Stanovanjskim podjetjem v Bistrici, ki je mlado in res nima veliko denarja. Ponujenih 20% od najemnine, kolikor je Stanovanjsko podjetje pripravljeno in upravičeno dati, pa je premalo. Zdi se mi, da bi moralo biti v celi aferi malo manj vztrajanja tako na eni, kakor na drugi strani. Ni pa naš interes, da ta gostilna neha delovati, saj imamo od nje koristi, razen tega pa je njen sloves koristen za naše občinsko gostinstvo nasploh.

— Pred kratkim so odprli »Vinotoč«
KZ iz Kopra. Je res, da niso bili vsi preveč navdušeni z njim?

— Saj sem že dejala, da se domači gostinci boje vsakega tekmovanja, ker imajo pri tem težave. Tako zasebniki kakor tujci so cenejši, kar se tiče uslug pa sodite sami.

— Zakaj je bila zaprta gostilna »Pod orehom«
v Topolcu.

— Ni edina, ki je še vse preveč primitivna, da bi lahko delovala. Dobro, da nam sanitarna ni zaprla še kake druge.

— Govori se, da je v vsej Sloveniji bistriška občina tista, ki ima najmanj »tujcev«
na svojem trgovskem in gostinskem področju.

— Ne vem, če jih je res pri nas najmanj, toda lahko vam povem, kdo sploh je. Omenili ste Vinotoč, to je edini gostinski »tujec«. Od trgovcev je le majhna tekstilna trgovina »Soče«
iz Kopra, tri trgovine čevljev (Planika, Peko in Jadran) ter trgovina »Preskrbe«
iz Sežane v Podgradu. Če se ne motim, je to vse.

Na novem delovnem mestu

ZAPISEK IZ BISTRIŠKEGA TURISTIČNEGA BIROJA

Soba je majhna. Privesek kavarnе »Turist«, ki je nedvomno najbolj živahen in hkrati najbolj zvočen kotiček v vsej Bistrici. Tudi v majhnem turističnem biroju je živahno. Okrog mize, kjer so kupi potnih listov, razglednic, spominčkov in listkov za športno stavo je polno ljudi. Kmetje iz okolice, mladina, vojniki. Vsak ima svoje potrebe, vsakega nekaj zanima. V zadnjem času pa je le največ interesentov za potne liste.

Pri sluhnem razgovoru. Mlado, bledoliko dekle, ki pravi, da je s Knežaka, se zanima za potni list. Toda, ko slišim, kam bi rado potovalo, me kar privzdigne...

— Ali mi lahko tukaj naredite »našarort«
za Avstralijo?

— Seveda lahko nove dekletke, ki mora vedeti marsikaj, česar doslej ni vedela, Marija Stemberger, doma iz Novokračin, te šele pred nekaj dnevi prišla v službo v turistični biro.

— Ali bo treba dolgo čakati? vraša mlada Knežanka.

— Kakor vsi drugi, odgovarja Marija.

— Že, ma faz ne grem tja na izlet ali počitnice, temveč za zmerom.

— Rabite garantno pismo in ker verjetno še nimate dovolj let, potrdilo staršev, da nima nihče nič proti.

— In kdaj lahko potem pridem?

— Če bo dovolj rdečih knjižic, pridete čez osem dni.

Mnogi so se ozrli za dekletom v rdečem usnjenem suknjiču, ki je tako mimogrede povedala, da gre za vedno v Avstralijo, kakor da bi reklo, da gre jutri na potep v Ljubljano. Svet je zares postal majhen.

Ko se »promet«
malce zredči, vprašam Marijo, kam največ potujejo ljudje.

— Vprašujejo za države, za katere sem prej komaj kdaj slišala. Natančno moram tu vedeti, za katere države je potrebna viza in za katere ne, kje so konzulati, kakšne formularje imajo in kakšna garantna pisma zahtevajo, koliko slik

in kakšne podpise. To ni vsakdanja stvar.

— Je to prvi primer, da hoče nekdo v Avstralijo?

— Odkar sem tu, teh par dni, jih je že bilo nekaj, ki so se zanimali za potovanje tja. Večina ima tam kake sorodnike.

— Kako na vas je zaneslo sem med »turiste«?

— Najprej sem bila na občini na finančah, pa me je potem odlohnilo sem. Imam srednje ekonomsko šolo v Kopru in nekaj izkušenj v pisarnah.

— Je tu prijetneje kakor drugje, kaj imate raiši, mirno in dolgočasno pisarno ali hrumni turistični urad?

— Tu je bolj prijetno. Več se dosaja. Je pa veliko več dela. Naporno je, a ni enolično.

— Razen potnih listov in športne stave, kaj je še na »sporedu«?

— Menjava denarja, stik z banko in pošto, prodajanje spominčkov, zemljevidov, razglednic, posredovanje informacij o vlakih in avtobusih, o letalih in ladijah ter še sto stvari, katerih se moram vedno sprosti učiti.

— Kako na jeziki?

— Po italijansko se še kar zmerim, angleško se pa učim. Imam zelo malo časa, a si ga bom že morala vzeti.

— Bi radi ostali na takem delovnem mestu?

— Kar! Veseli me, kakor sem dejala in perspektivo ima.

Glasilo SNEŽNIŠKI RAZGLEDI izhaja po potrebi. Izdaja Turistično društvo Ilirska Bistrica. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Jože Keuc, člani uredništva: Bogdan Sajovic, Drago Kralj, Franc Munih in Franc Setine. Tisk »Kočevski tisk«
Kočevje. Cena posamezni številki 1,5 N din. Tekoči račun pri SDK v Ilirski Bistrici, št. 5221-678-59. Naklada 4.000 izvodov. Rokopisov in slik ne vračamo

Naš turistični program

Kako je s turizmom ali tujskim prometom v Ilirski Bistrici? Kako kaže za prihodnje, to je za leto 1967; kako je kazalo in se izkazalo v tekočem, pravzaprav že minulem — šestinšestdesetem letu?

Trenutno nas zanimajo predvsem načrti, kajti uspehi, kakršni so bili, so še vedno nezadostni. Še vedno je Ilirska Bistrica in njena občina pod vtisom tako imenovanega turističnega »booma«, ko se je v letih 1963—1965 turistični promet dvignil tako, kakor je le malokdo slutil. Toda ta uspeh nas ne more uspavati, ne sme nas speljati na stransko pot: »Češ, sedaj bodimo zadovoljni, imamo napredujočo turistično obrt, pa mir!« Tu se postavlja novo vprašanje: »Kaj ni mogoče, da bi našemu Lesonitu in drugim tovarnam dodali še eno: turistično industrijo...?«

Imamo pogoje za to, ali jih nimamo?

NAČRT

Da bi mnenja ne bila deljena, je namen turističnega društva, da v prihodnjem letu najprej najde strokoven odgovor na to vprašanje. V sodelovanju s turističnim

inštitutom v Ljubljani in ilirsko-bistriška občinsko skupščino bo izdelan dvajsetletni perspektivni razvoj turistične aktivnosti v občini. Ta načrt je že v delu in bo v kratkem končan. Dvajsetletno obdobje bo razdeljeno še na krajša obdobja, objekti ter ukrepi pa zvršeni po razvojni nujnosti.

MOTEL

Za sedaj je Ilirska Bistrica in njeno področje še vedno le tranzitni turistični center. Da bi čim bolj uspešno služila temu svojemu namenu, bi morala Bistrica najprej postaviti tisto kar je za tranzitnega gosta najbolj potrebno: **motel**. Motel sploh ni neznana beseda v Bistrici. Načrti zanj so že izdelani, le da jih bo treba prilagoditi sodobnejšim zahtevam: večji zmogljivosti in ne previsokim stroškom. Nekdanji načrt je predvideval le 50 ležišč in 40 garaž; stal naj bi pred tremi leti celih 280 milijonov! Motel, kakršni bi potrebovali, bi moral imeti najmanj 80 sob, recepcijsko službo in turistični biro. Gradnja motela naj bi postala prioritarna gradnja v občini. V okviru motela bi bila potrebna tudi modernejša črpalka, restavracija, bife in po možnosti tudi nočni lokal.

SNEŽNIK

Tretje najvažnejše prizadevanje turističnega društva je usmerjeno na Snežnik in njegovo pogorje. Področje Snežnika je turistično zelo zanimivo tako za Ljubljano, kakor za kvarnersko področje in Koprsko s Trstom. Na tem prostornem gorovju sicer ni veliko poslopij uporabnih za turizem, so pa po okupaciji ostale dobre ceste ter betonski vodni rezervarji. Snežne razmere na snežniškem področju so mestoma zelo ugodne, vendar ne preveč trajne, zato bi morali Snežnik razvijati v turističnem smislu ne le v zimski, temveč enakopravno tudi v poletni smeri.

V prihodnjem letu namerava društvo navezati stike s tujimi investitorji in začeti na Snežniku graditi in preurejati nekatere objekte, kakor tudi napeljavati elektriko, telefon ter urediti in opremiti smučišča.

SOBE

Zasebne sobe še vedno ostanejo problem za ilirsko-bistriški tujski promet. Čeprav se je število sob v zadnjem času znatno povečalo, čeprav niso izrabljene v celem letu, pa je vendar v sezoni sob premalo in moramo ljudi, ki bi radi prenočevali pri nas pošiljati naprej. Zasebnikom so še vedno na voljo krediti v višini enega milijona dinarjev. Posebej so vabljeni k sodelovanju tisti, ki prebivajo v sami Bistrici in ob cesti Postojna—Reka ter seveda prebivalci Podgrada. Res, da je zaenkrat z sobami precej dela, ker turisti ostajajo navadno le po eno noč, toda sčasoma, ko bodo turistične

razmere v občini bolj urejene, bodo gostje ostajali dalj časa. Hodili bodo na izlete ter se zadrževali na letovanju. Takrat bo »sobni turizem« znatno donosnejši.

MESTO

Vsakdo se lahko prepriča, da se je Ilirska Bistrica v zadnjih petih letih močno spremenila. Zrasle so nove hiše, ceste so bolj urejene, tu in tam vidimo cvetje, imamo krasen park, kopališče, gostilne itd., vendar pa izgledu mesta še vedno ni posvečeno dovolj pozornosti. Zato namerava turistično društvo v prihodnjem letu organizirati tekmovanje za ureditev mesta in okolice ter krajev ob glavni cesti. Tisti, ki bodo imeli najlepše urejene cvetlične gredice, balkone in pročelja hiš bodo prejeli nagrade. Pokazalo se je namreč, da se popotniki, ki drve mimo, raje ustavijo v krajih, ki so lepi že na pogled, kot pa v krajih, ki so mrzli, neurejeni in neprikupni.

SUŠEC

V zvezi s tem se turistično društvo posebej ukvarja z ureditvijo

starega dela Bistrice, tako imenovane »Sibirije«. To je turistično povsem nenačet predel našega mesta! Stari del je slikovit, slap Sušec tudi ni kar tako in razgled z ruševin starega gradu je kar prikupen. Z ničemer nismo sedaj opozarjali popotnike na te skromne lepote in zanimivosti. Pri slapu bi morali urediti sezonski bife, ki naj bi deloval vsaj ob nedeljah in praznikih.

KAMPING

Kar se tiče kampinga, katerega odstotnost je velika pomanjkljivost našega turizma, se bo sedaj nemara kaj premaknilo! V teku je široko zasnovana akcija za ureditev avtomobilskega kampa v Topolcu, severno od Bistrice. Ta kamp bo uredil zasebnik gostilničar »Slomač« neposredno okrog svoje gostilne. Turistično društvo in občina mu bosta po svojih močeh pomagala pri realizaciji te prepotrebne stvari. Turistično društvo bo v kampu odprlo svojo poslovalnico; recepcijo in menjalnico.

(Nadalj. na 4. str.)

Časniku na pot

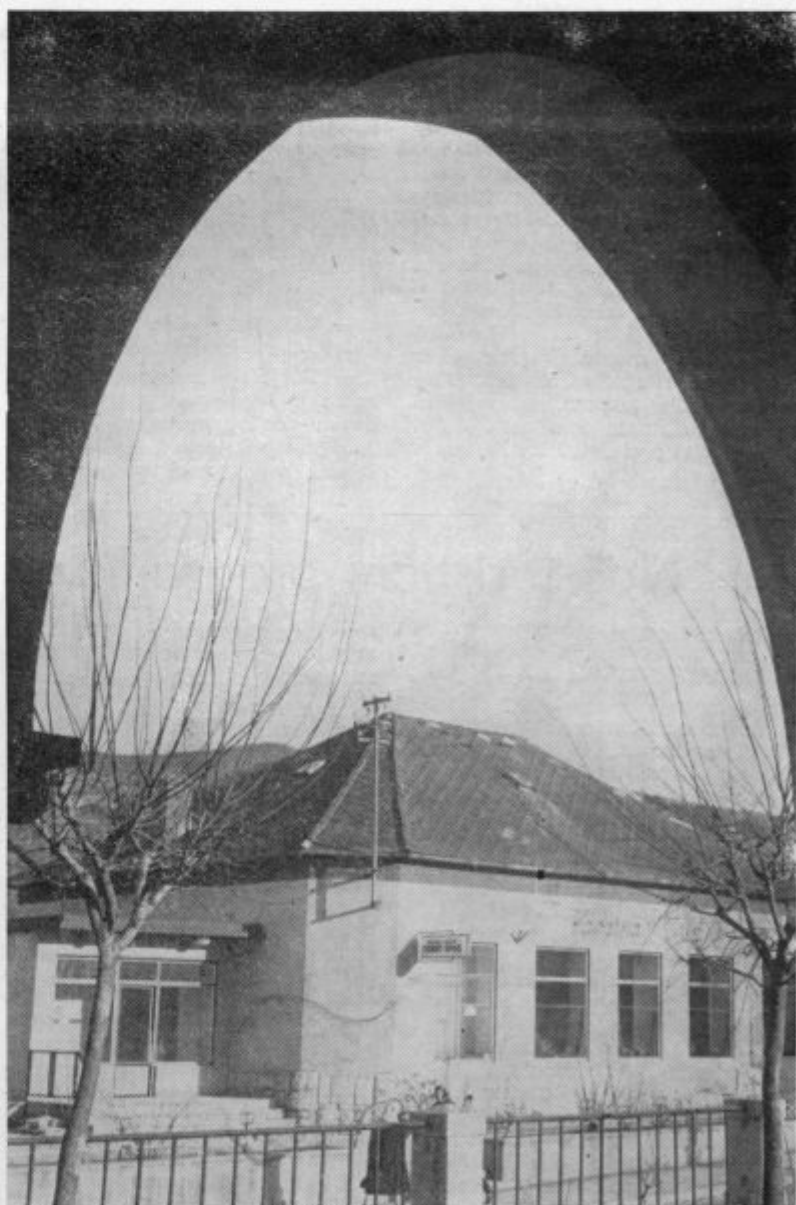
(Nadalj. s 1. str.)

ska dejavnost izplača. Pravzaprav naše mesto in vsa naša občina leže na takem kraju domovine, da nas utrip časa sili, da se ukvarjamo s turizmom!

»Snežniški razgledi« so bili rojeni tudi zato, da bi izpolnili vrzel, ki je nastala, ko je nehal izhajati časnik »Snežnik«. Ko smo zbirali in urejali gradivo za to prvo številko, se nam je misel vedno znova vračala nazaj k Snežniku, ki še ni povsem umrl. Prepričani smo, da so ga ljudje radi brali, saj smo nešteto krat slišali potrdilo za to. Komaj so čakali nanj, ko je izhajal, v vsakem domu je bil dobrodošel, vsa vrata so mu bila odprta. Naši rojaki v tujini so videli v njem svojega domovinskega obveščevalca.

Ob koncu še beseda o izhajanju! Radi bi, da bi »Snežniški razgledi« redno izhajali. Seveda pa to ni odvisno le od nas izdajateljev in urejevalcev, temveč prav od vseh činiteljev v naši občini in še posebej od vas, dragi bralci. Vam polagamo list na srce! Od vašega sprejema in od vaše naklonjenosti je odvisno, ali bo naš list živel in izhajal tako kakor bi vsi radi.

Uredništvo

Pogled izpod obokov na poslopje Kavarne in turističnega urada

Turizem ne more brez nas!

Pogovor z direktorjem tovarne »Plama«, tovarišem Ivanom Valenčičem

V enem izmed sestavkov v našem listu je bilo govora o Predgradu kot o kraju, ki je v Sloveniji malo znan in da bi težko našli Ljubljana, ki bi vedel zanj ali celo kaj o njem. To je vse lepo in res, razen če ni vprašani malo bolj razgledan na našem industrijskem področju. Tako bo odgovoril:

— Seveda vem za Podgrad, tam vendar delajo toliko plastičnih izdelkov, na primer...

Namesto, da bi poslušali koga drugega, ki komaj ve za kraj in njegove posebnosti, pa se pogovorimo z direktorjem podgrajske tovarne PLAMA, tovarišem Ivanom Valenčičem — Savom.

— Gre boljše ali slabše po osamosvojitvi?

— Veliko boljše nam gre! Zakaj tako? Neposredna kontrola upravljalcev in večja zainteresiranost vsakega člana kolektiva. Pohvaliti moram mali delovni kolektiv, kako odločno in brez pomislekov se je lotil težav, ki so ga stisnile potem, ko smo se »ločili«. Podjetje se je takrat znašlo brez obratnih sredstev, pa so delavci sami pomagali z lastnimi sredstvi. Ves denar je bil kolektivu vrnjen že po nekaj mesecih. Tako so imeli lani sredi julija mesečne dohodke povprečno 65 tisoč, v zadnjem četrletju minulega leta pa že za 15 tisoč dinarjev več. To povprečje je še danes v veljavi.

— Koliko članov šteje vaš kolektiv?

— Okrog dvesto. Večina je iz Podgrada in okolice. Za ta kraj tovarna veliko pomeni, ker v dolini ni nobene druge dejavnosti.

— Kako poslujete? Koliko gre v sklade?

— Lani smo ob koncu leta zbrali v skladih 200 milijonov. To le v devetih mesecih samostojnosti in s startne točke nič!

— Vaš glavni izdelek?

— Veliko je glavnih izdelkov, toda recimo, da je najpomembnejši poluretanska pena, puhinj ali iprem, kakor ga nekateri imenujemo. Uporablja se v tapetništvu, konfekciji in izdelovanju obutve. Letno sedaj naredimo okrog 300 ton.

— Ali to peno tudi izvažate?

— Veliko, predvsem na vzhod.

— Precej proizvodov je namenjenih najrazličnejši embalaži?

— Da, to so polietilenske vrečice za pakiranje hrane, vreče za umetna gnojila, za testenine in v zadnjem času poskusna proizvodnja »tunelov« za tople grede. Prav te slednje sedaj poskušamo v Kopru. Izdelujemo tudi vrečice za mleko. V naših vrečicah, ki so zadnja novost, prodajajo mleko v široki potrošnji v Ilirsk Bistrici in v Vipavi.

— Kaj izdelujete v tako imenovanem PVC oddelku?

— Tu gre za kovinsko obdelavo plastičnih snovi. Tu izdelujemo galvanske bobne, kadi za jedkanje, ventilatorje za industrijske objekte, različne cevovode in ventile ter seveda še marsikaj drugega.

— Perspektive v veliki plastični tekmi, ki je zajela ves svet in tudi nas?

— Perspektiva je jasna: razvijati vse, kar ima za osnovo penaste mase. V bližnji bodočnosti bodo prav te mase prodrle na področje ilozacije in nadomeščale pluto, stekleno volno in druge take snovi.

— Vaše izdelke je včasih težko dobiti, ker nimate svojih trgovin?

— To je res in ne le, da jih je težko dobiti, temveč je tudi cena v drobni prodaji pretirano visoka in zato so mnogi izdelki še manj razširjeni, kakor pa bi lahko bili. Na-

meravamo odpreti trgovino v Ljubljani, toda ne vem kje in kdaj. Večino naših izdelkov pa lahko po zelo dostopni ceni kupujejo potrošniki od blizu in daleč v podgrajski trgovini, ki jo ima v tem kraju sezansko podjetje.

— Po vsem tem, kar smo se pogovarjali, se vašemu podjetju dobro godi. Izkopalo se je iz »ločitvenih« težav in pred njim so velike in široke perspektive...

— Pa tudi velike in resne skrbi! Trenutno je finančno stanje dobro, toda kaj in kako bo, še ne vemo. Če hočemo normalno delati in širiti proizvodnjo v skladu z načrti, nujno rabimo transformatorsko postajo. Potrebna nam je tudi za ogrevanje prostorov in uvedbe klimatizacijskih naprav.

— Ko smo že pri skrbih, so te verjetno tudi zunaj tovarne...

— Uganili ste: stanovanja! Prejšnje podjetje je to vprašanje zamenjalo in sedaj je vsa skrb za ta problem na naših ramenih. Imamo veliko domačinov v slabih stanovanjih in nekaj ljudi iz drugih krajev, ki se morajo voziti.

— Novi stroji?

— Smo jih že naročili in tudi plačali. Z lastnim denarjem! Za 100 milijonov starih dinarjev smo kupili opremo za oddelek ekstruzije, kjer bomo delali najrazličnejšo embalažo. Okrog novega leta bo verjetno začel teči stroj za polietilensko peno.

— Boste dobili kake domače ali tuje kredite?

— Iz Italije smo že dobili kredit v višini 40 milijonov starih dinarjev. S tem denarjem bomo tovarno še bolj modernizirali.

— Vaši izdelki so nedvomno zelo primerni za turizem, ali nam o tem lahko kaj poveste?

— Uporaba nekaterih naših izdelkov znatno poceni opremo turističnih objektov. Blazine iz poluretanske peno so primerne tako za ležišča, kakor tudi za avtomobile. Embalaža, ki jo izdelujemo, je nalašč za pakiranje prehrabnih artiklov, ki so namenjeni v sezoni za turistične kraje. Za graditelje vikendov pa so posebej zanimivi naši PVC-izdelki, posebno še instalacijske cevi, ki lahko znatno pocenijo modernizacijo objektov.

— Mnoge izdelke, katere ste omenili, je povsod težko dobiti?

— V podgrajski trgovini so vedno na voljo in prihajajo ljudje iz drugih krajev tja kupovat.

— Še vaše mnenje o turističnih perspektivah kraja, ki ima tako perspektivno tovarno kakor je PLAMA?

— Premalo se zavedamo, da je to glavna cesta na relaciji Francija — Dalmacija. Gledano iz središča Slovenije to ni tako pomembna cesta, v resnici pa je ena najpomembnejših... Če ne verjamete, pridi-te poleti tja in šteje avtomobile ter primerjajte...

— Vsak dan se skoraj vozite po cesti iz Podgrada v Bistrico, kaj menite o pomenu te ceste za Podgrad?

— Podgrad sam bi se te ceste veselil, največ pa bi pridobila Bistrica, kajti odprla bi se ji pot na cesto, po kateri prihaja italijanski promet v njeno občino. To bila pomembna zveza, ki bi zelo pomagala razvoju turizma v Bistrici in na Snežniku.

Razgovor o cisternah in turizmu z direktorjem »Transporta« — tovarišem Francem Fabjančičem

Besedo ima direktor bistriškega »Transporta«, tovariš Franc Fabjančič. Ne pogovarjamo se le o cisternah s koprsko oznako in naslovom bistriškega podjetja, temveč tudi o problemih, ki posebej zanimajo naš list in ki jih hočemo posredovati našim bralcem, o turizmu. Saj je tovariš Fabjančič podpredsednik našega turističnega društva.

— Koliko vaših »tankerjev« plove po naših cestah?

— Sedaj jih je devetintrideset. Vedno so na poti med Lendavo, Siskom, Reko, Bosanskim Brodom in potrošniki v raznih krajih države; včasih zavijemo tudi kam čez mejo.

— Je promet s tujino velik?

— Za sedaj še ne, bo pa v bližnji prihodnosti verjetno zelo narasel.

— Govori se, da se lotevate mehanične delavnice, ki bo...

— Govori se in dela se na tem vprašanju! To bi bil predvsem obrat, ki ga naše podjetje samo zelo rabi, hkrati pa bi koristil vsem, saj na tej tako važni turistični magistrali zelo primanjkuje tak obrat, ki bo služil tako domačim kakor tudi tujim potnikom.

— Kako napredujejo dela?

— Priprave dobro napredujejo. Servis bomo gradili ob cesti proti Šembijam. Zraven bo še nova črpalnica. Seveda, če bomo imeli dovolj denarja, predvsem deviz, bo prihodnje leto cela reč — stekla.

— Boste s tem proslavili dvajsetletnico obstoja podjetja?

— Tako je! Začeli smo z nekaj tovarnjaki.

— Kdaj ste prodrli s cisternami?

— Pred tremi leti. Sedaj vozimo samo s njimi.

— Kot podpredsednik turističnega društva nam lahko poveste nekaj stvari, ki vas morda najbolj zanimajo?

— Zuljev je veliko. Največji pa je denar. Ko bi bilo denarja več in ko je bila pot do njega lažja, še nismo vedeli najbolj dobro, kaj je to turizem in turistično udejstvovanje. Sedaj pa to vse vemo, a denarja ni. Vlak smo zamudili...

— Veliko se govori v Bistrici o motelu. To je velika želja vseh turističnih delavcev. Kaj menite vi...?

— Motel bi bil krasna stvar, toda tudi zelo draga. Ukvarjam se z mislijo, kaj bi bilo, če bi našo »gozdno hišo« preuredil v motel ali vsaj v hotel. To bi bil zanimiv ambient, ki bi tuje in domačine gotovo zelo privlačil. V njem bi lahko imeli tudi stilni bar...

— Je po vašem mnenju Snežnik turistično perspektivno področje?

— Seveda! To je vendar — Pohorje številka 1. Težko je v nekaj besedah povedati vse o Snežniku, kot gori in področju. Tam imamo ostanke vojašnic, nekatere dokaj dobro ohranjene. V eni izmed njih je na primer prostora za več sto ljudi. To je izreden kraj; manj kakor celo je do morja.

Naš turistični program

(Nadalj. s 3. str.)

JELŠANE

Južno od Bistrice, ob cesti proti Reki namerava društvo odpreti svojo poslovalnico v Jelšanih. Ta poslovalnica bo imela poseben pomen, saj bo prvi slovenski »turist«, ki bo sprejemala tuje in domače goste na poti ali povratku v Slovenijo. Turistični biro v Jelšanih bo imel menjalnico, posredovalnico potnih listov za domačine, skrbel bo za zasebne sobe ter vzpodbujal Jelšance za nadaljnje prizadevanje pri razvoju tujškega prometa.

Ko govorimo o Jelšanih ne moremo mimo »Kalandre«. Vsem je znano, kako je nastajal motel v tem kraju tik ob republiški meji in prav tako je vsem znano, kako in zakaj so dela prenehala. Turistično društvo bo po svoji strani spet začelo »vrtati« v vseh smereh, da bi se nekdanja zamisel uresničila, ker je kraj zelo pri-

meren za gostinski objekt. Skušali bomo navezati stike s kakim investitorjem v tujini.

LOV

Veliko nerešeno vprašanje bistriškega turizma sta lov in ribolov. Turistično društvo si bo prizadevalo navezati stike z ribiči, lovci in gozdarji ter doseči določene sporazume in urediti še vsa nerešena vprašanja, ki ovirajo, da bi se lovni turizem, predvsem inozemski, razvil še bolj, kakor se je začel razvijati letos in v minulih letih.

IZLETI...

Svojo dejavnost namerava turistično društvo razširiti še na izlete za domačine. V ta namen se bo društvo povežalo s kako večjo turistično agencijo in skušalo zadovoljiti želje občanov po izletih, bodisi po domovini ali tujini.

Društvo bo izdalo tudi nov pro-

Ne pozabimo na Brkine!

— Zakaj se že prej niste lotili urejevanja teh krajev.

— Včasih so se gozdarji upirali, da bi turisti prodirali v njihovo kraljestvo.

— Je kateri del Snežnika proglašen za nacionalni park?

— Uradno ne, kar je velika škoda, toda kar je nad 1.600 metrov, se šteje nekako za nacionalni park in je zavarovano ozemlje. Tam je čudovita flora!

— Preko Snežnika ni speljana niti ena sama redna avtobusna proga, kaj ne more vaše podjetje izpopolniti te vrzeli?

— Mi se z avtobusnim prevozom do sedaj nismo ukvarjali, saj je dovolj drugih podjetij, katerih proge gredo skozi Bistrico v vse smeri. Kar pa se tiče Snežnika, ni izključeno, da bomo poskrbeli za prevoze, toda moramo najprej imeti cilje, kamor bo vredno voziti ljudi. Samo narava je premalo.

— To pomeni: dajte nam objekte, pa bomo vozili!

— Tako je. Za objekte pa, kakor veste, spet ni denarja. Občina nima sredstev, zato je treba najti tistega, ki bi investiral.

— Ga mislite najti doma ali izven občinskih meja.

— Nemara tudi izven naše države. Če bo le šlo! Akcija je nemara že v teku. Včasih so se ponujali tam v Italiji, da bi kaj zgradili, sedaj pa jih mi iščemo.

— Kaj menite o brkinskem turističnem področju, če te kraje sploh lahko imenujemo turistične?

— Seveda! Brkini so lep in prikupen kotic naše domovine in vedno bolj bo raslo zanimanje zanje, seveda...

— Ceste nimajo in so težko dostopni?

— Cesta je seveda najvažnejša, ta bi morala prečkati Brkine, da bi lahko ljudje prihajali z naše in s koprške strani. Če bi bile dobre ceste, bi ob njih zrasle tudi gostilne in brkinski slivovec bi nedvomno prišel bolj do »izraza«. Škoda, da je brkinska cesta načeta in v precejšnji razdalji tudi zgrajena, potem pa je delo končano na pol poti. Za Brkine bi bila to velika korist. Ljudje bi začeli spet bolj živo kmetovati, saj bi lahko svoje izdelke prodajali turistom in vozili na tržišče. Sadjereja in živinoreja bi pomagali Brkinom na noge.

— Elementi brkinskega turizma?

— Mirni kraji, lepi razgledi. Dobra hrana. Odlična pijača. Sadje.

Zatišje pred velikim prometom. Prijazni ljudje. Stari običaji...

— Kulturnih in naravnih lepot tam ni preveč, mar ne?

— Veliko jih je, a so malo znane. Kar se kulturnih znamenitosti tiče, naj omenim le premski grad, a to je posebno poglavje, toda povsem neznane so podzemeljske jame med Podgradom in Hrušico. Malokdo sploh ve zanje, a nič ne zaostajajo za postojnsko, saj so v njih številni kapniki in jezera. Kolikor vem, so podzemeljski hodniki in dvorane dolgi nad deset kilometrov. Vse to bi morali raziskati

in opremiti z najpotrebnejšim: lučmi in potmi. Na poti iz Trsta proti Dalmaciji bi bila to velika in privlačna atrakcija. Brkinske jame bi nedvomno zaslovene po vsem svetu.

— Kaj menite o deležu lovcev v bistrškem turizmu?

— Zdi se mi, da so tu skrite velike »rezerve«. Naši lovci bi morali najti bolj zgovoren jezik z italijanskimi lovci, ki so zelo zainteresirani za snežniško področje. Saj so tam družine, ki nimajo lovišč, pa bi radi pri nas dobili svoj prostor pod soncem. Saj bi lovci prihajali z družinami in bi dokaj trošili v naših krajih.

Tiskovni sklad »Snežniških razgledov«

Uredništvo našega lista že takoj ob prvi številki ustanavlja tiskovni sklad, da bi z njegovo pomočjo lahko podprlo finančno stanje in možnosti »Snežniških razgledov«. Uredništvo vabi vse občane, tiste v mestu in tiste v vaseh, vse spoštovane bralce v drugih krajih in izseljence, katerim je list tudi namenjen; prav tako uredništvo vabi, da prispevajo v tiskovni sklad organizacije, društva, podjetja in ustanove. Vsak prispevek nam bo dragocen; že vnaprej se vam zahvaljujemo za vašo pozornost in pomoč. Prispevke prosimo pošljite na tekoči račun SDK 5221-67-8-59, na položnico napišite še: »ZA TISKOVNI SKLAD!«

»Tankerji« bistrškega Transporta se na svojih poteh po vsej državi kdaj pa kdaj »oglasijo« tudi doma, v svoji matični luki

Pogovor z občani

Uspehi, težave, želje...

OBISKALI SMO OBČANE, DA BI NAM RAZKRILI SVOJE USPEHE, TEŽAVE, ŽELJE. SREČAVALI SMO JIH NA ULICI, V PRODAJALNAH, PRI DELU. OBISKALI SMO TUDI KMETE NA VASI. Z VSEMI, KI SMO JIH SREČALI, SMO SE DOBRO RAZUMELI. NISO SKRIVALI SVOJEGA OBRAZA. POGOVARJALI SMO SE IZ OČI V OČI, ODKRITO. NISMO IZBIRALI BESED.

KO JE BESEDA DALA BESEDO, JE PONAVIDI PRIŠEL NA VRSTO TUDI »SNEŽNIK«. LJUDEM JE ŽAL, KER GA NI VEČ. OČI SO SE JIM ZAISKRILE, KO SMO JIM POVEDALI, DA JIH BO OB NOVEM LETU SPET OBISKAL. »BIL JE NAŠ«, SO REKALI, PODOBA NAŠEGA ŽIVLJENJA IN NAŠIH MISLI. BIL JE TAKO BISTRISKI, BRKINSKI, PODGORSKI... VRNITE NAM GA ZOPET!»

HOTELI SMO GOVORITI TUDI S PREDSEDNIKOM OBČINSKEGA ODBORA SZDL, TOVARIŠEM GRILOM. VPRAŠALI BI GA, KAJ MENI O »SNEŽNIKU«, ALI SO KAKŠNE MOŽNOSTI DA BI ZOPET ZAGLEDAL BELI DAN. REKEL JE, NI POTREBNO.

JOŽA NOVAK:

»MOGOČE SE BOM POROČILA...«

Obiskali smo jo v prodajalni »Moda«, kjer dela kot prodajalka. Ker so se njene tovarišice po-

Joža Novak

skrile, ko so zagledale naš fotoaparata, smo prosili Jožo, da nam pozira. Bilo ji je nerodno, a naši prošnji le ni odrekla.

»Kaj največ kupujejo ljudje v tem času?« smo jo vprašali.

»Zimsko perilo, debele puloverje nogavice...«

»So ljudje izbirčni?«

»Nekateri so, a zato nisem nervozna. Prav rada jim pokažem naše blago.«

»Iz katere tovarne dobivate najboljše artikle?«

»Iz Almir in Rašice...«

»Ste letos kaj lepega doživeli? smo kar naprej zvedavili.

»O ja, dopust sem preživela na morju...«

Namuznili smo se. Zdelo se nam je, da nekaj prikriva.

»A res samo dopust?« smo jo vprašali. »In znanstvo, ki ste ga sklenili?«

Zardela je.

»Ampak to je bilo že prej,« se je opravičevala.

»In kaj vam bo prineslo 1967. leto?«

»Mogoče se bom poročila...«

ANČI VOVK:

»KJE ZAPOSLOTI ŽENSKE?«

Pred posredovalnico za delo je nekaj ljudi čakalo, da pridejo na vrsto. Mogoče so bili jezni, ka smo kar mimo vrste potrkali na vrata in vstopili.

Anči je sedela za mizo. Marija Stembergerjeva iz Jablanice jo je spraševala, ali bi se našlo kakšno delo za hčerko.

»Ali je dosti ljudi brez dela?« smo prekinili njun pogovor.

»Ne vemo, kam z ženskami,« je odgovorila Anči. »To je v glavnem

nekvalificirana delovna sila. V Bistrici ni primernih delovnih mest, drugod pa... saj veste. V teh naših vaseh ni velikih kmetij. Vasi, kot so Veliko Brdo, Sušak, Podgora in druge so pasivne. Največ ljudi brez zaposlitve je v Podgori...«

Zvedeli smo, da so nekateri prijavljeni na posredovalnici za delo že dve in celo tri leta. Eden izmed njih si pomaga tako, da nabira zdravilna zelišča.

Anči Vovk

ANTON MAJKUS:

»ZOPET SEM ČLOVEK...«

Anton Majkus vodi delavnico »Kovinoplastika«. V Bistrici še ni dolgo.

»Kako se počutite?« smo ga vprašali.

»Odlično,« je odgovoril. »Prej sem živel na Reki. Kot obrtnik sem se počutil nekako preganjanega. Bil sem »sovražnik«. Zdaj sem zopet človek, spoštovan državljani. Razloček med Reko in Bistrico: kot dan in noč.«

»Kaj izdelujete?«

»Razne avtomobilске dele in drobne predmete za električne in plinske štedilnike. Letos bo prometa za 90 milijonov din. Od tega dam občini 15 odstotkov. Večji del odpade na material. Vseeno ostane za dobro plačo...«

»Imate kakšne težave?«

»Ne morem razumeti, zakaj moramo obrtniki plačevati prometni davek tudi od reprodukcijskega materiala. To je diskriminacija. To me boli. Razmišljam o tem, da bi najel dobrega advokata, ki bi naslovil Beogradu vprašanje, zakaj samo obrtniki plačujemo prometni davek.«

»In kakšna bo prihodnost?«

»Po pravici vam povem, da sem bil ob prihodu v Bistrico skeptičen. Mislim, da bo tako kot na Reki, zato sem začel z majhnim prometom. Potem sem ga čedalje bolj povečeval. Prihodnje leto ga bom podvojil. Se pravi: 180 milijonov. Če ne bi bilo omejitev pri zaposlovanju tuje delovne sile, bi bilo prometa še več.«

JOŽE KONESTABO:

»CESTO MORAMO SAMI POSIPATI...«

Jože je s svojim tovarnjakom prekrizal že vso Jugoslavijo. Najhuje je pozimi. V ponedeljek je vozil v Mežico. Nazaj se je vrnil šele v četrtek. Zapadel je sneg in ponekod je moral sam posipati cesto, ako je hotel naprej. Ponoči z mazutom ni smel ostati na cesti.

»In zaslužek: ste zadovoljni?«

»Še kar,« je odvrnil. »Plačan sem po učinku. Za trimilijonski

Jože Konestabo

promet dobim 133.000 din. Seveda brez dnevnice.«

»In kaj si obetate od prihodnjega leta?«

»Upam, da bo kaj bolje. Hrana je predraga. Potikam se po gostilnah ob cestah in pri sedanjih cenah kar dosti porabim...«

ANTON KURENT:

»NAJBOLJ VŠEČ MI JE BIL OSLIČ...«

Antona Kurenta, ki hodi v tretji razred, in Darka Barbiša, ki je leto mlajši, smo srečali pred šembijško trgovino, ki je odprta samo

Tonček Kurent in Darko Barbiš

do dveh, čeprav bi vaščani kupovali tudi v popoldanskem času.

»Sta rada brala »Snežnik«?« smo ju vprašali.

»O ja,« je odgovoril Anton, »najbolj všeč mi je bil oslič.«

Osliča se spominja tudi Darko. Oba sta ob spominu nanj bušila v smeh. Ob vprašanju, kaj si najbolj želita, sta se spet zresnila. Bogve, zakaj bi oba rada puško. V Šembijah je bilo med vojno preveč streljanja in — ubijanja.

ANTON ISKRA:

»ŽELIM SI LEPEGA VREMENA...«

Kdo se ne veseli njegovega prihoda? Res je, včasih prinaša tudi žalost, vendar na srečo takšne pošte ni veliko. V njegovi torbi so stvari, ki razveseljujejo: denar, čestitke, vesele vesti... Tudi ljubezen raznaša. Lepo dekle bi reklo: »Vso ljubezen mi je znosil...« Seveda v pismih.

»Ali se veselite novoletnih praznikov?«

»Veselimo se zato, ker se me veselijo ljudje — moje pošte namreč. A tudi strah me je. Vsak dan bo treba raznesti 30 do 35 kilogramov pisem, časnikov, čestitk. Ko bi le bilo lepo vreme! Za praznike si želim lepega vremena.«

»Naj zapišemo še kakšno željo?«

»Cesto Ilirka Bistrica — Zabiče naj popravijo.«

MARIJA PRELOG:

»ČE BI BILA EN DAN
PREDSIEDNIK...«

Ce bi bila Marija Prelog iz Zarečja samo en dan predsednik občinske skupščine, bi najprej po-

Marija Prelog

pravila cesto Bistrica—Zarečje—Podgrad. Potem bi poskrbela za to, da bi mladina iz Zarečja, ki se nima kam dati, dobila kotiček v mladinskem klubu. V Bistrici sta dva mladinska kluba. Ne vem, zakaj mladina iz Zarečja ne gre tja. Ali je ne znajo pritegniti?

»In še kaj?«

»Za dekleta in ženske bi organizirala kuharski tečaj...«

»In?«

»Za en dan bi bilo dovolj.«

»Kje bi dobili denar?«

»Vzela bi ga tam, kjer ga je preveč. Prav je, da smo dobili spominek, a za proslavo so najbrž preveč porabili. Bolje bi bilo, da bi starim ženskam, ki so v vojni toliko trpele, dali vsaj za kavico. Veste, zgodi se, da kdo poreče starejšemu možaku: »Daj, daj, stari. Se za pol litra nimaš, pa si ves čas držal s partizani...« To ni prav. In še nekaj. Socialistične zveze na vasi skoraj ni čutiti. Ljudje plačujejo članarino, a ne vedo, kaj je Socialistična zveza. Življenje na vasi je preveč zamrlo...«

Marija Prelog je bila leta 1944 delegatka na kongresu USAOJ v Drvarju. To je bilo tik pred desantom. Ob napadu so se delegati umikali iz obkoljenega mesteca.

»Ali se je uresničilo vse, o čemer ste sanjali med vojno?«

»Nekaj se je. Edino kmetje so razočarani. Boli jih, ker se počutijo nekako zapostavljeni. Sama sem doživela, ko je bilo hčerke sram, da bi priznala svoj kmečki stan.«

»Kaj ste lepega doživeli letos?«

»Pa je res bilo lepo, ko je mož pripeljal kosilnico in obračalnik. Najbolj sem bila vesela obračalnika, ker nas je razbremenil težaškega dela. Tudi pralni stroj imam. Ko bi ga imela vsaka kmečka ženska! Koliko dela bi jim bilo prihranjenega!«

Marija se je potožila, ker ni na vas nikogar, ki bi kmečko mladino poučil o kmetijstvu. Kaj delajo skem času lahko organizirala tečaje. Saj bi plačali. Kmečka mladina ne more v šolo poleti, ko je dela čez glavo. Pozimi bi rada obiskovala tečaje. Marijin mož se pogosto zadrži po ure in ure v pogovoru s kmečkimi fanti, ki ga sprašujejo, kako bi to, kako ono, katero umetno gnojilo bi bilo dobro...

RUDI DOVGAN:

»TO JE KRAS...«

Rudija Dovgana Ivana Samsa iz Sembije smo srečali na cesti. Ustavili smo ju in povprašali, kako kaj živita.

»Eh,« sta zamahnila z roko, »to je Kras. Naša vas je daleč od tovarn in železnice.«

»Ali kaj pogrešate »Snežnik«?«

»Res je,« sta oba pritrdila, »dolgačas nam je po njem. Ljudje so ga imeli radi.«

Rudi Dovgan je pošiljal časopis kar štirim znancem v tujini. Spominjata se tudi Antona Barbiša, trgovca iz Genove, ki je bil tako navezan na »Snežnik«, da sploh ni mogel brez njega. Ko je prenehal izhajati, se je jezil. Uredniku je ponudil denar, češ, vzemite, ako mu s tem lahko rešite življenje. Gotovo bo vesel, ko mu bodo Sembijci, rojaki, poslali novoletno izredno številko »Snežnika«. Najbrž se bo spomnil na tisti denar, ki ga je urednik odklonil, čeprav je bil ganjen ob Barbiševi rodoljubni gesti.

»In problemi?« smo povprašali Dovgana.

Rudi Dovgan in Ivan Samsa

»Dosti jeze je zaradi zadržnih pašnikov. Ko je zadruga urejala hleve, nam je za pašnike dala travnike. Zdaj so hlevi opuščeni in zadruga bi rada travnike nazaj...«

ALOJZ JAGODNIK:

»DOBILI BOMO DEUTZA...«

Alojz Jagodnik je poveljnik bistriškega prostovoljnega gasilskega društva.

»Letos na srečo ni bilo večjih požarov,« je pripovedoval. »Dvakrat smo gasili v gozdovih, kjer so goreli borovci. Enkrat 30 hektarjev, drugič deset. Gasili smo tudi v strojnici »Topola« in v lakirnici tovarne lesnitnih plošč. Vsega je bilo 14 ali 15 požarov.«

»Ali so vam ljudje hvaležni?«

»Tisti, ki razumejo, kaj je to požrtvovalnost, so nam hvaležni. So pa tudi takšni, ki mislijo, da smo plačani za to...«

»Kaj vam bo prineslo prihodnje leto?« se nismo mogli izogniti našemu običajnemu vprašanju.

Alojz Jagodnik

»Dobili bomo Deutza. Dve tretjini kupnine bo prispevala postojnska zavarovalnica, eno tretjino moramo plačati sami. Seveda ob pomoči občine. To bo velik napredek. Deutz ima cisterno za vodo, pri nas pa, kakor veste, vode primanjkuje...«

VOJKA KOPRIVA:

»VSAK PETI OBČAN
POTUJE V TUJINO...«

Vojka je uslužbenka oddelka za notranje zadeve. Ker izdaja potne liste, smo jo prosili, da nam postreže z zanimivimi podatki. Evo jih: letos je šlo v tujino 3300 občanov ali vsak peti prebivalec Ilirske Bistrice. Največ v Italijo. Bistričani potujejo tudi v Francijo, na Češko, in pozimi, ko je v Celovcu revija, v Avstrijo.

»Ali imate kakšne težave?« smo vprašali Vojko.

»Primanjkuje knjižic za potne liste. Ljudje se razburjajo...«

»Morajo dolgo čakati na potne liste?«

»Zdaj jim izstavimo potni list v 6 do 8 dneh. Poleti se zavleče na 14 dni.«

»Vaša novoletna želja?«

»Veliko dela, dosti zaslužka...«

Vojka Kopriva

MAJDA UHER:

»NE BOM OSTALA
V GOSTINSTVU...«

Ni je bilo težko zapeljati v razgovor. Natakariča v kavarni »Turist« Majda Uher je prijazno dekletko in ko je prinesla kavo, smo ji zastavili tisto staro vprašanje: »Kako ste zadovoljni z delom?«

— Gostinstvo se mi je zamerilo, ne bom ostala v njem — je kar privrelo iz nje.

Malce smo bili presenečeni, saj nismo pričakovali tako hitrega in konkretnega odgovora.

— In zakaj?

— Veste — je dejala — delo je delo in navadno se ljudje trudimo, da ga opravimo čim boljše. Toda nekaterih stvari se le ne da sprejeti. Me natakariče smo v Ilirski Bistrici nekako na slabem glasu. Če nekatere takšno kritiko morda zaslužijo, pa vse le nismo take. Sicer pa si lahko mislite, kako nas gostje malo cenijo. Ušesa me kar bolijo od kletvic in nesramnosti.

— In zakaj ne greste v drugo gostinsko podjetje, morda v kakšen drug kraj, saj imate menda gostinstvo šolo?

— Res imam gostinsko šolo, toda ko bom zapustila gostinski poklic v Ilirski Bistrici, ne bom šla v nobeno drugo gostinsko podjetje. Gostinstva imam čez glavo.

JOŽA KNAFELC:

»PREMALO PIŠEJO O NAS...«

Prodajalko tobaka, časopisov in drugih drobnarij Jožo Knafelc smo vprašali, kolikšna je prodaja dnevnikov, tednikov in revij. Vsak dan proda 40 izvodov »Dela«. In še 135 izvodov »TT«, 80 Aren, 45 Tovarišev itd.

»Ali vsi ti listi dovolj pišejo o Ilirski Bistrici?«

Joža Knafelc

»Premalo. Edino »Primorske novice« objavljajo novice iz teh krajev. Drugi nas zanemarjajo, kakor da nas ni.«

Stranke v prodajalni so izrabile navzočnost novinarjev in začele pripovedovati o težavah v Ilirski Bistrici. Povedale so, da rado zmanjka mesa. Pogrešajo mlečno restavracijo. In tako dalje.

VOJKO ČELIGOJ:

»VŠEČ MI JE BIL...«

Vojko Čeligoj je podpredsednik občinskega odbora Socialistične zveze. Srečali smo ga na cesti. Ker se mu je mudilo, smo morali na kratko opraviti z vprašanji.

»Ali vam je bil Snežnik všeč?« Odgovorjal je kot bralec, ne kot podpredsednik.

»Da, všeč mi je bil,« je odgovoril.

»Bj želeli, da bi zopet izhajal?«

»Bi,« je odgovoril. Mudilo se mu je v šolo, kjer poučuje.

Pogovor s podpredsednikom občinske skupščine

Kljub težavam dosti uspehov

Podpredsednik občinske skupščine Ivo Mršnik je držal besedo: kakor je bil obljubil, je prišel v turistični urad, da bi nam opisal težave in uspehe občine.

»Prihodnje leto si obetamo dosti težav,« je začel razgrinjati pred nas občinske probleme. »Proračun bo bržčas manjši. Napovedujejo drugačno delitev; po tej bi pasivne občine dobivale manj sredstev. Po nekaterih predvidevanjih bo delitev med družbeno političnimi skupnostmi drugačna — na temelju potrošnje. Tako bi bil naš občinski proračun za kakh 91 milijonov starih dinarjev manjši. Sicer pa še ne vemo natančno, kako bo...«

Ivo Mršnik je vzdihnil. Vedel sem, da ga tarejo hude skrbi. Na plečih občinskih mož je velika odgovornost: voditi občino tudi z manjšimi sredstvi.

»Hudo bo,« je rekel. »Na proračunu visijo velike obveznosti. Treba je plačevati anuitete nove bistriške šole. Ne vemo, ali bo anuitete v celoti prevzela izobraževalna skupnost ali pa bodo še naprej obremenjevale občinski proračun. Potem je tu še dolg na novem zdravstvenem domu. S socialnim zavarovanjem se pogajamo, da bi prevzelo del anuitet. Zdravstveni dom vsega ne bo zmoget; občina tudi ne. Prihodnje leto zapade v plačilo kar 85 milijonov dolga.«

Socialno zavarovanje še ni pristalo. Tudi ono je v stiski. A vseeno: nekaj bo treba pristaviti.

»Ob tako velikih obveznostih,« je nadaljeval podpreds., »zmanjka sredstev za reševanje raznih komunalnih problemov. Res je: vaše ceste so slabe, še nikoli niso bile takšne. A kaj moremo? Tudi drugi komunalni objekti so zanemarjeni, ker ni sredstev.«

Vseeno smo ogromno naredili.

»Ne pozabite,« je opozoril tovariš tovariš Mršnik, »da smo kljub težavam vseeno ogromno naredili. Za kanalizacijo smo namenili 45 milijonov dinarjev. V novem naselju smo uredili vodovod. Nedolgo tega smo odprli novo samopostrežno trgovino. Tudi prenekatero drugo prodajalno so modernizirali. Začeli smo graditi veliko blagovnico. To bo nekakšna hrbtnica naše trgovine, hrbtnica, ob kateri bo napredovala tudi druga trgovina.«

»S samopriskom občanov smo na mestnem območju uredili park, uredili in olepšali mesto. Ko smo se lani pripravljali na proslavo prekomorskih brigad in letos na odkritje spomenika, smo morali ozaljšati naše mesto, da bi bilo vredno tako pomembnih dogodkov.«

Vprašali smo podpredsednika, ali so upravičeni očitki nekaterih občanov, češ da je šlo preveč denarja za prošlave.

»Stroške je prevzela republika. Ljudje so v zmoti, če mislijo, da je šlo to iz občinske blagajne. Res pa je, da bi bilo morda bolje, ako bi zgradili kak pomemben objekt in nanj dali ploščo s posvetilom. Toda borec se je treba oddolžiti. Vprašanje je le, ali mora biti to zmeraj spomenik ali je lahko tudi kaj drugega.«

Naslednje vprašanje, ki smo ga postavili podpredsedniku, se je glasilo:

»Kako so se gospodarske organizacije vživele v razmere gospodarske reforme?«

»Dohodek podjetij je ugodno naraščal,« je odgovoril. »Nemara bo v delitvi osebnih dohodkov narobe to, da osebni dohodki naraščajo preveč skokovito in da kolektivi namenijo premalo sredstev za krepitev svojih skladov. Sicer je to njihova samoupravna pravica in drugi se v to ne smemo vmešavati. A vseeno bi rad opozoril, da so osebni dohodki letos narasli kar za 45 odstotkov, kar je najbrž le preveč. Morali bi misliti tudi na to, kaj bo prinesel jutrišnji dan.«

Pogovor se je potem zasukal drugam — k lesni industriji. Ta je v škripcih, ker ima premalo surovin. Na območju občine je sicer dosti gozdov, toda hlobovina gre drugam. Gozdno gospodarstvo zasleduje svoj interes: prodati nepredelan les. Skupna korist, ako bi jo gledali kompleksno, bi bila predelava hlobovine v finalne izdelke. Lesna industrija in gozdno gospodarstvo bi morali iti na dolgoročno sodelovanje; pred očmi bi morala imeti trajnejše, ne le trenutne interese.

V ilirskobistriški občini v prosvet-

ti ni bilo takšnih pretresov, kot drugod. Prosili smo podpredsednika, tovariša Mršnika, da bi nam to pojasnil.

»Tako ob uvedbi reforme smo popravili plače prosvetnih delavcev,« je razlagal. »Tudi ob rebalansih, ko smo morali zniževati ali izločevati proračunske postavke, smo pustili postavko šolstva nedotaknjeno.«

Kako gleda tovariš podpredsednik na zamisel o izobraževalnih skupnostih?

Zdi se mi, da zamisel ni najbolj posrečena. Vprašanje je, če bo izobraževalna skupnost vse to zmogla in če bo v njej takšna vnema, kakor je bila v Ilirski Bistrici. Strah vzbujajoče je tudi to, da se bo v izobraževalni skupnosti krepila administracija, ki bo odžirala že tako in tako pičila sredstva. Bolje bi bilo, če bi ostalo financiranje osnovnega šolstva v mejah občine, medtem ko naj bi drugostopenjsko šolstvo združili v izobraževalne skupnosti.

Na koncu smo prosili tovariša podpredsednika, da nam na kratko predstavi občino, njene značilnosti. Odgovor je bil: občina je pretežno industrijska. Kmetijstvo, kolikor ga je, ne predstavlja veliko. Vasi pravzaprav niso več kmetijske. V njih

žive ljudje, zlasti mladi, ki se vozijo delat v Ilirsko Bistrico, Postojno, na Reko in drugam. Zato na vasi tudi ni več takšnega interesa za razvoj kmetijstva. To je Kras. Le nekaj vasi ima nekaj rodnih polj.

Občina ustvarja na leto 14 do 15 milijard starih dinarjev bruto produkta in 8 milijard narodnega dohodka. Občinski proračun ni obilen: v njem se nabere na leto 720 milijonov starih dinarjev, od katerih gre 36 odstotkov šolstvu. Za borce nameni občina 38 milijonov starih dinarjev. To je usoda pasivnih občin. V revnih občinah je bilo narodno osvobodilno gibanje najbolj razvito. Protislovje je v tem, da je v občinah največ nekdanjih borec in najmanj sredstev.

Nameste sklepa pa še to:

Cesta od Rupe do Postojne je izredno slaba. Vsako leto jo za dva, tri mesece zaprejo za tovorni promet. To ni več tista cesta, ki jo pred dvajsetimi leti niso mogli prehvaliti. Kaj vse se je od takrat spremenilo? Po cesti brzijo težki tovornjaki, cisterne, avtobusi. Ne samo domači, tudi madžarski, češki in drugi. Ne smemo pozabiti, da je na koncu te ceste velika luka, rafinerija nafte, ladjedelnica. Zato bo treba misliti na njeno rekonstrukcijo. Od Reke sem so že začeli.

PISMA NAŠIH ROJAKOV IZ TUJINE

KRI NI VODA

»Snežnik« je bil našim rojakom kakor topel dih rodnega kraja. Kadar so imeli domotožje, so vzeli v roke naš časnik, ki jih je v mislih popeljal v kraje pod Snežnikom. Bil je kakor varen pristan, v katerem se je mogoče zateči, kadar je pri srcu hudo.

»Potrpite malo, ko boste brali moje pismo,« nam je pisal Vincent Tomsich iz Ohia v Združenih državah Amerike. »S pisavo se ne morem preveč pohvaliti. Moj pokojni oče mi je v snežniškem gozdu že pri 14 letih potisnil plenkačo v roke, navadno sekuro pa že nekaj let prej. Namesto, da bi mi učitelj nekaj modrosti v glavo vllil, so mi ušesa natezali. Vendar pa rad čitam vse, kar mi pride pod roko.«

Takšno pisanje človeka gane. Čeprav daleč, v Ohio, se človeku ob branju teh vrstic zdi, kakor da bi slišal šumenje snežniških gozdov. Naš Vincent Tomsich, ki je zdaj državljan ZDA, živi dve domovini. Po njem se še zmeraj pretaka naša kri. A kri ni voda.

Naš Snežnik je romal po vsem svetu. Tudi Leopold Boštjančič iz Clevelanda, Marija Jaksetič iz Melbourne, Marijan Berne iz Oberhaga, Ivan Petrič iz Toronto in mnogi drugi so nestrpno pričakovali Snežnik. Kje vse bi našli naš list, dokler je še izhajal? Na obronkih avstralskih evkaliptosovih gozdov, na brazilskih kavinskih plantažah, v argentinskih predelovalnicah mesa, v rotterdamskem pristanišču, v sinajski puščavi in še marsikje.

»Vesel sem ga,« je pisal A. Vatovec iz Johnsn Cityja, »saj prinaša

dovolj novic iz vašega kraja, okoliških vasi in Brkinov. Vsi ti kraji so mi znani iz mladih dni. Spominjam se veselih pa tudi žalostnih časov, ki sem jih preživel v starem kraju. Najbolj se spominjam, kako sem ribaril ob tisti majhni rečici, ki teče gori od vaših krajev in izginje v Škocjanske jame. Lovil sem mrene, postevi in rake.«

Snežnik je pomagal našim rojakom, da so k podobi, ki so jo ohranjali o svojih starih krajih dodajali novo, tisto lepše, bogatejše, kar so ustvarili ljudje v novi Jugoslaviji. Pomagal jim je, da so začutili utrip polepšane, ne več tako siromašne stare domovine.

»Veselim se, da se vaše mestece tako lepo razvija, da tako lepo raste,« piše A. Vatovec. »Prav žal mi je, da vašo domovino obiskujejo nesreče: pred leti potres v Skopju, letos pri vas poplave.«

Veselijo se vsakega našega napredka in z nami se žalostijo ob nesrečah in težavah. Kakor nekoč, ko so zbirali pomoč za partizane in ko so potlej pomagali obnavljati našo opustošeno domovino, so tudi sedaj ob težavah pripravljani priskočiti

na pomoč. Naši dobri rojaki, kako bi se vam zahvalili? Beseda ni nič v primeri s tistim, kar smo vam dolžni.

Elizabeth Monyk, ravnateljica otroškega vrta na Dunaju, ni mogla brati našega Snežnika, zato pa je dobro spoznala lepote gore, po kateri se je imenoval naš list. »V vaše lepo mesto,« je pisala turističnemu biroju, »prihajam že tretje leto. Rada bi se zahvalila, da mi vaše mesto in njegovo prebivalstvo nudi tako lep dopust. Ilirska Bistrica je v teh letih zelo napredovala. Zrastlo je veliko lepih zgradb. Tudi parki in negovani cvetlični nasadi ob cestah so postali bohotnejši. Naslada za oči!«

Elizabeth Monyk se je zahvalila turističnemu biroju za vse, kar je storil za njeno prijetno bivanje v naši krajih. Zapisala je: »Vsakomur v Avstriji bom priporočila vaše lepe kraje in gostoljubnost vašega turističnega biroja...«

Lahko bi povzemali še marsikatero misel iz pism naših rojakov. Bodi dovolj. Ze to dovolj zgovorno priča, da naši rojaki na tujem potrebujejo domovinskega glasnika, kakršen je bil naš Snežnik.

OBČANI, PODJETJA, ORGANIZACIJE, OBRITNIKI, DRUŠTVA... Oglašujte v našem listu! V vseh naših številkah bomo objavljali tako reklamne oglase podjetij, kakor tudi male oglase občanov, razpise, vabila, osmrtnice in programe. Cene po dogovoru.

Ob 90-letnici rojstva - naš dolg Ketteju

»Halo, postaja milice!«

Naša ožja domačija, obrobna deželica pod Snežnikom, je v slovenski literaturi poznana po odličnem pesniškem ustvarjalcu Dragotinu Ketteju, enem izmed stebrov slovenske moderne.

Po vseh šolah naše domovine ponavljajo učenci: »Kette je bil rojen na Premu leta 1876.« Tudi v šolah naše občine, toda žal le to in nič več. Kette ne pomeni za naše učence in za vse naše občane to, kar pomeni na primer Cankar za Vrhniko ali kar pomenijo na primer Trubar, Levstik, Stritar in Jurčič za Dolenjsko. Premalo poznamo Ketteja, premalo je naš, »naše gore lista. Skromna spominska plošča na premški šoli, v kateri je bil pesnik rojen, in osnovna šola v Ilirski Bistrici, ki nosi njegovo ime — to je vse.

Večkrat se je že zgodilo, da so obiskali Prem dijaki iz Postojne, Ljubljane, pa izletniki v skupinah ali posamezniki, ki so hoteli поблиže videti rojstno hišo in prostor, v katerem je bil pesnik rojen in v katerih je preživel rano mladost, toda lahko so ugotovili le to, da služijo ti prostori za šolsko rototarnico in drvarnico. Spričo tega bi morala marsikoga med nami oblitati vsaj rahla rdečica. Dvajset let, leto za letom pozabljati na to — težko se bo izgovoriti.

In slaba vest se je res vzbudila. Najprej pri naših prosvetnih delavcih. Na šoli v Ilirski Bistrici so ustanovili iniciativni odbor, ki si je zastavil kar precej zahtev-

Dragotin Kette

no nalogo: urediti pesnikovo sobo v premški šoli in postaviti njegov spomenik pred bistriško šolo. Prvi predračuni so jih nekoliko zbegali. Okrog 3 milijone bi bilo potrebno zbrati. Prvi ko-

rak seveda na občino. Naleteli so na razumevanje, odobravanje, svet za šolstvo je ustanovil komisijo, ki naj se nadalje ukvarja z lepo zamislitjo. Toliko za prvič. Komisija se je spravila na delo. Na Slovenskem je že tradicija, da se pritegne k zbiranju sredstev šolsko mladino. Pregovor »Zrno do zrna pogača...« se je v podobnih primerih že dobro obnesel. Pred vojno je slovenska mladina odkupila Prešernovo rojstno hišo, nedolgo tega so zbirali za Jurčičevo in Gregorčičevo rojstno hišo. Komisija je v lastni režiji že izdelala lične kupone s pesnikovo sliko, ki naj bi jih odkupovali učenci in občani. Verjetno bo potrebno razširiti zbiranje preko občinskih meja — saj je Kette kulturna last vsega našega naroda. Prepričani smo, da bodo tudi naši delovni kolektivi priskrbeli svoj delež in konec koncev nismo niti preveč optimistični, če upamo, da bo pred prihajajočim poletjem odkrit v parku pred bistriško šolo pesnikov spomenik in da bo istočasno urejena Kettejeva soba v premški šoli, ki bi jo opremili — če ne z originalnim — pa vsaj s takrat sodobnim pohištvom in s stalno razstavo Kettejevih izdaj ter z nekaterimi faksimili pesnikovih zapisov ter še z drugimi spomini, ki so kakor koli vezani na pesnikovo delo in življenje.

Plamen življenja vašega ni ugasnil, živ je in v naših srcih plameni!

Za praznik republike je bila na Mali Bukovici na Grkovi hiši odkrita spominska plošča enajstim borcem NOV in žrtvam fašističnega terorja. Ob odkritju spominske plošče se je zbralo okrog tristo domačinov okoliških vasi, kar dokazuje, da je spomin na težke, toda slavne čase v naših ljudeh še vedno živ, kot pravi napis na spominski plošči.

Vsak izmed nas se še dobro spominja časov, ko so se že leta 1942 utaborili pri Grkovi Italijani s sovražno postojanko, katere namen je bil, da zavaruje železnico in onemogoči prehod partizanov čez železniški tir. Toda že po nekaj dneh so jo borci brkinske čete napadli ob belem dnevu in jo brez lastnih izgub razorožili. Ker je za partizani izginila vsaka sled, je sovražnik začel besneti. Sledile so številne aretacije. Med drugimi so aretirali tudi Grkovo mater ter njena sinova in jih odpeljali v zapore. Nedolgo zatem, ko je bil sovražnik zopet napaden v Merečah, pa so brezobzirno požgali sedem vasi in postrelili sedemindvajset nedolžnih ljudi. Iz zapora so pripeljali Grkova sinova in njenega prijatelja in vse tri obesili sredji vasi na Mali Bukovici. Bolečini Grkove matere se je pozneje pridružila še nova, ko ji je padel tretji sin kot partizan.

Tragedija kraja, trpljenje Grkove matere in takratne ramare pri nas in v svetu je navzočim prikladal v spomin tovariš Milan Zidar, borec od leta 1941. Z enominutnim molkom so počastili spomin padlih. Vsem se je brala na obrazu žalost, najbolj žalostna je bila Možinova mati iz Klevnika, ki so ji italijanski fašisti ubili moža na pragu domače hiše. Moški pevski zbor iz

Ilirske Bistrice je zapel tri pesmi, pionirji iz okoliških vasi pa so počastili spomin padlih z recitacijami.

Zahvala za odkritje spominske plošče gre krajevni organizaciji ZB, ki jo sestavljajo štiri male vasi in katere predsednik je tovariš Rudolf Vinšek. Občinsko ZB ji je nudilo le tehnično in organizacijsko pomoč.

Po končanem slavlju so člani krajevne organizacije ZB povabili svoje padlih in pevce na skromno zakusko h Grčetu.

»Pogosto dobim goste«

— Počasi urejamo naše sobe in želimo, da bi bile čim bolj opremljene, pripoveduje tovarišica Marija Rože iz Bazoviške ulice v Bistrici. Ker stanujem ravno v središču mesta in ker imam visoko kategorijo, pogosto dobim goste.

— Kaj vas najbolj moti pri izdajanju sobe tujim gostom?

— Najbolj nerodno je, da je sezona tako kratka. Letos, ko je bilo gostov zelo veliko, sem imela 160 nočitev!

— Koliko ležišč imate?

— Tri; dva in enega.

— Je to že dolgo nared?

— Bila sem med prvimi, ki so začeli v Bistrici iznajati sobe. Začela sem leta 1933, ko se nismo imeli raznih kategorij.

— Kaj vse ste izboljšali v tem času v vaših sobah?

— Marsikaj in veliko. Sedaj imam kopanico, toplo vodo, novo pohištvo. Kar enkrat spi, bo prišel še. Saj se ooga, da prinajajo tujci celo po enem letu spet neposredno k meni in so zadovoljni, če je že zasedeno.

— Ste dobili kaj turističnega posjla?

— Četrtilijona starih dinarjev za opremo.

— S.e nasplošno zadovoljni z vašo dejavnostjo?

— Sem, seveda sem, toda pre malo denarja vseeno vrže. Posebno se uja ko je vse tako drago. Saj z nekaterimi gosti ni veliko dela, mnogi pa pridejo pozno in se obnašajo tako, da jim moraš venomer kaj streči.

Za razliko od miličnikov v drugih slovenskih in jugoslovanskih mestih se miličniki v Ilirski Bistrici posvečajo najbolj prometu. V občini Ilirska Bistrica je namreč največ deliktov prav iz prometa. Ni čuda, saj v sezoni reka avtomobilov neprestano lije k morju in proti Postojni, nič boljše pa ni tudi na cesti Reka—Kozina.

Na sploh lahko rečemo, da je naša občina precej mirna. Miličniki v Bistrici morajo tričetrt svojega dela posvetiti cesti in prometu. Toda kršileci niso Bistričani, ampak tujci in domači motorizirani turisti. Praviijo, da je letno samo na bistriškem odseku avtomobilske ceste Ljubljana—Reka 150 nesreč ali prometna nesreča vsak drugi dan. V sezoni pa seveda ta številka še poveča in neredko se zgodí, da je kar več avtomobilskih nesreč vsak dan.

Najhuje je seveda v nedeljah, sobotah in praznikih, ko v konicah pelje skozi Ilirsko Bistrico kar 16 tisoč avtomobilov v 24 urah.

Naloga bistriških miličnikov sicer ni, da se posvetijo izključno prometu, vendar cestna patrila iz Postojne tudi ne more opraviti vsega. In tako je kljub temu, da pri urejanju prometa sod. ljujejo vsi miličniki še vedno pre malo.

Težave nastanejo šele takrat, ko pride do nesreče. Ker je ob nedeljah in praznikih prometa največ, je seveda takrat tudi največ nesreč. Prav takrat pa ne delajo uradi in do nedavnega, ko sodnik za prekrške ni imel v Ilirski Bistrici svojega pomočnika, so morali tisti, ki so bili udeleženi v prometni nesreči, čakati po nekaj dni, da se je končal postopek. Miličniki se nad obnašanjem tujcev, ki čakajo na postopek, ne morejo pritoževati. Skoraj v vseh primerih so ti zelo vljudni in uvidelni.

Komandir postaje milice iz Ilirske Bistrice, podporočnik Ivo Škrj pravi, da turisti ne upoštevajo slabega stanja ceste in da vozijo prehitro. Po njegovem mnenju po cesti ni moč voziti hitreje kot 40 do 50 kilometrov na uro. Toda v tem primeru bi se vseh 16.000 vozil dnevno sploh ne moglo zvrstiti skozi mesto.

Komandirja Škrja smo vprašali še, kako se ob takem prometu znajdejo domačini.

— Imamo osem prehodov za pešce na 1.100 metrih ceste, več kot jih predvideva zakon. Torej za pešce ni težko priti čez cesto, sicer pa se Bistričanji znajo varovati. Prometna situacija sama jih opozarja na nevarnost. Žal pa njihova pazljivost v zimskih mesecih, ko se promet zmanjša, nekoliko popusti in zato je zlasti nevarno v začetku sezone, preden se ljudje spet privadijo na veliko avtomobilsko gnečo. Pozimj se navadno zbršijo tudi označeni prehodi za pešce, pa jih nihče ne obnovi in tako ni mogoče vse leto zahtevati od ljudi, da bi prečkali cesto na določenih mestih.

Manj težav pa miličnikom povzročajo parkirani avtomobili. V Bistrici je dovolj prostora, da se lahko ustreljajo avtomobili, seveda pa bi bilo potrebno označiti cestišče, kakor tudi parkirne prostore, kje in kako lahko tujci parkirajo.

Izlet v Podgorsko dolino

Morda nam bodo naši bralci po naših vaseh očitali, zakaj se nismo oglasili tudi pri teh in drugih, v tej in oni dolini, za tem in onim hribom. Oproščamo se vsem tistim, katerim nismo utegnili priti na obisk, kajti — prav gotovo boste razumeli — prav v vse vasi le ne moremo!

Kraji in ljudje, kateri niso opisani v tej številki, bodo prav gotovo prišli na vrsto v eni izmed prihodnjih števil. Tako vsaj upamo, ker je naša želja, da bi list izhajal tudi v bodoče.

Odpravili smo se na kratko potovanje po dolini, ki se iz Bištrice vleče pod hribi proti Zabičam po Podgorski dolini, na katerem koncu izvira Reka.

Napredovali smo bolj počasi, kakor pa če bi se odpravili na primer proti Jelšanam ali Premu, kajti cesta je zelo slaba. Sicer jo pridni cestarji redno posipajo z gramozom ter ji pomagajo, da čisto ne propade. Po cesti pelje ob delavniških veliko avtobusov pa tudi tovornjaki niso redki, zato ni nič čudnega, če je takorekoč na psu. Denar za modernizacijo te ceste pa seveda ni na voljo in če ga bo kaj, potem bo prej na vrsti katera druga cesta v občini, ki je pomembnejša.

Zalostno je, da niso prav vse ceste enako pomembne, kajti vse služijo tako tistim prebivalcem, ki v odročnih krajih žive, kakor tudi tistim, ki odhajajo v take kraje po opravkih, na obisk k sorodnikom in na izlete.

Ustavili smo se tu in tam v redkih gostilnah, kjer so moški prišli na kozarček, da bi ne bili v napoto ženam, ki so doma pripravljale nedeljska kosila. Tu in tam so se zbirali fantje, ki čez teden delajo v tovarnah in so se lotili balincanja. Mnogi se vozijo na delo vsak dan, mnogi pa prihajajo v domači kraj le ob nedeljah.

Pogovarjali smo se z ljudmi tu in tam. Ker je bila ravno nedelja referendum, je bilo precej govora tudi o šolah. V tem kotu imajo šolo v Kuteževem (osemletka), ki

jo nameravajo v prihodnosti temeljito popraviti. Mnogi kmetje pa menijo, da bi bilo pametno graditi čisto novo šolo, ki bi stala nekje med kočanskimi vasi in bi bila pot do nje vsem otrokom iz okoliških krajev enako daleč. Vsi bi radi pomagali pri gradnji šole, saj je med njimi veliko dobrih zidarjev; prevažali bi gradivo in

dali prispevek, kolikor bi le zmogli.

Konec doline, v katerem prebivajo Kočani, je bolj reven kakor pa bogat. Veliko nadlog je, ki tod tarejo kmeta. Sama dolina ne rodi kaj prida, pa še stvari so, ki temu pridelku škodujejo: pozimi huda burja, pogoste povodnji in hudourniki, razen tega pa še gozdne živali, proti katerim so prebivalci takorekoč brez moči.

Tu nihče ne pridelava dovolj za življenje in zato skoraj iz vsake hiše odhaja kdo na delo v tovarno ali kam drugam izven domačega kraja. V zadnjih dveh letih so se kmetje bolj oprijeli reje živine, ker so uvideli, da so se razmere na trgu toliko spremenile, da se jim to izplača in da bodo zaslužili več za življenje.

Vinogradov tod ni, razen tu in tam kaka trta. Sadja je bilo prej veliko več, sedaj pa je slivovih dreves vsako leto manj. Medvedje lomijo drevje; odškodnine, ki jih

dobe kmetje, pa niso dovolj velike, da bi sadovnjake obnavljali. Kar sadja ostane, skuhamo iz njega žganje, ki je prav tako okusno kakor brkinsko. Največ se hranijo kmetje v teh krajih s krompirjem, fižolom, polento in zeljem.

V gozdovih tod okrog je veliko gob. Pridno jih nabirajo in veliko prodajo, vendar možnosti še vedno niso izkoriščene. Mnogi nabirajo tudi zdravilna zelišča, ki jih je na prisojnih pobočjih snežniških gora kar precej. Tisti, ki so pridni in imajo dovolj časa, pri tem lepo in precej zaslužijo.

Razen medvedov je velika nadloga za te kraje Velika voda in njeni nemirni in hudourni pritoki. Vodna skupnost iz Kopra se je lotila regulacije, vendar vse preveč varčno, da bi lahko kljubovala Reki. Morali bi organizirati široko akcijo, v kateri bi ne primanjkovalo denarja in bi tudi kmetje radi pomagali, da bi svojo dolino uredili in jo naredili še lepšo in za življenje prijetnejšo.

Cest je sicer v kotu veliko, zgradili so jih italijanski vojaki, ko so pred vojno Snežnik spremenili v vojaško trdnjavo, vendar so tu in tam površno oskrbovane. Iz kota vodijo ceste na Snežnik, proti Klanici in skozi Novokračino na glavno reško cesto.

Kljub temu, da je dolina revna in pozabljena, pa je vendarle tako prikupna, da je čudno, da se v njej še ni razvil tujski promet. Čudno? Seveda, ko pa ni denarja, pa tudi kmetje sami so doslej menili, da ni za to preveč pogojev. Zato je slabo razvito gostinstvo in zato skoraj nikjer ni nobenih prenočišč.

Do pred nekaj leti kmetje niso imeli za tujski promet primerno opremljenih hiš, sedaj pa kar tekmujejo med seboj, kdo bo prej imel kopalnico in toplo vodo, saj imajo vodovod skoraj v vseh hišah. Za zasebne sobe, v katere bi lahko sprejeli goste iz domovine in tujine, zaenkrat še ni veliko zanimanja, tudi za turistični kredit še ni nihče povprašal. Kmetje me-

(Nadalj. na 11. str.)

Spomin na velik dogodek v majhnem mestu

Pol leta je že minilo od tega dogodka, namreč od 13. tradicionalnega izseljeniškega piknika v Ilirski Bistrici, toda spomini nanj so med našimi prebivalci še tako živi, kakor da smo ga praznovali včeraj. Stara vraža, ki se pleče okrog številke 13, je tokrat odpovedala: piknik se je začel in potekal in se končal nadvse srečno, v veliko zadovoljstvo gostov in domačinov.

Zares lep sončen dan, hladna senca pod bujnim poletnim zelenjem na prireditvenem prostoru, žuboreča potoka na obeh straneh zabavišča, žareči obrazi mladih in starih, na vseh koncih pesem in na stotine lampijončkov, ki so zasvetili o mraku — kdo bi mogel ostati ob tem ravnodušen?

Program je bil tako pester, da smo ga komaj zmogli v kratko, prekratko odmerjenem času. Pozdravni nagovori gostov in domačinov tokrat niso bili samo običajna vljudnost. Besede so prihajale iz srca in našle pot v srca. Še in še bi jih poslušali, toda na odru so se že zvrščali pevci — naši dragi rojaki, od katerih nas ločita kraj in čas, toda v pesmi smo nenadoma začutili, kako globoko so korenine, ki nas trdno vežejo. Ni bila samo tehnična dovršenost in umetniško podajanje pevskega zbora Zarje, ki nas je prevzela, v njihovi pesmi je bilo še mnogo več: toplina in milina, spomin na nekaj neizrečeno lepega, spomin na nekaj, o čemer sanjamo v tihih trenutkih hrepenenja.

Koliko navdušenih besed je bilo izgovorjenih pred mikrofonom ali za omizji, koliko radostnih srečanj, koliko lepih in neizbrisnih spominov je ostalo za vami v našem mestu, dragi rojaki!

Turizem - potni list za mir

PRED NAMI JE MEDNARODNO LETO TURIZMA 1967

Kongres Mednarodne unije turističnih organizacij (UIOOT) je na svojem zadnjem zasedanju v Mehiki sprejel predlog skupine držav, med katerimi je bila tudi Jugoslavija, da bi leto 1967 proglasili za mednarodno leto turizma. Kongres je ta predlog sprejel in sklep o tem je bil predložen ekonomsko-socialnemu svetu Organizacije združenih narodov s predlogom, da svet to odločitev članic UIOOT posreduje Skupščini OZN s prošnjo, da ona, kot najvišja mednarodna organizacija na svetu, na svojem rednem zasedanju proglasi leto 1967 za mednarodno leto turizma. Tudi to je že izvršeno in sedaj smo pred tem, da začnemo v počastitev tega turističnega leta s konkretnim delom.

Kot eden od predlagateljev smo dolžni, da v konkretno akcijo vložimo vse napore in trud, zlasti, ker naj bi v

tem letu poudarili zblíževanje med narodi, ki si žele mirno sožitje in mir v svetu. Zato so sklep o proglasitvi tudi sprejele vse države, ker vidijo v turizmu enega izmed činiteljev za ohranitev miru v svetu. Izhajajoč iz te osnovne težnje držav, je geslo »Turizem - potni list za mir« povsem umestno, saj izraža težnje vseh miroljubnih sil.

Namen mednarodnega leta turizma je, da v mednarodnem obsegu vpliva tako na vlade vseh držav, da turizmu posvetijo vso pozornost, kot na prebivalstvo, da se še bolj aktivno pripravi za sprejem gostov in hitrejši razvoj turizma in da izkoristi vse možnosti, ki jih turizem nudi, bodisi ob letnem dopustu, priložnostnih izletih in potovanjih ali ob drugih priložnostih. To leto naj bi torej povečalo prispevek turizma k širjenju kulture, poudarilo

naj bi njegov zdravstveni in gospodarski pomen in ne nazadnje tudi njegovo vlogo pri zblíževanju med narodi z medsebojnim spoznavanjem, kar vse prispeva k ohranitvi miru v svetu.

Zaradi tega tudi mednarodnega leta turizma ni pojmovati le kot jubilejne proslave, ampak predvsem kot leto, v katerem je treba z najrazličnejšimi prijemi organizirati čim več aktivnosti, ki lahko pripomorejo k nadaljnjemu razvoju turizma, zlasti njegovih materialnih osnov in njegove uveljavitve nasploh.

Glede na kompleksnost turizma — saj pri ustvarjanju in realizaciji turističnega prometa sodeluje tako rekoč celotno gospodarstvo in domala tudi vse negospodarske dejavnosti — naj bi se v izvajanje nalog vključilo čim več organizacij iz vseh vrst gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Seveda pa naj bi se v to vključile tudi države kot celote. In to na najrazličnejše načine.

Poglejmo, kako se je v to vključila Jugoslavija! Znano je, da je bila prva, ki je sprejela izredno pomemben sklep o odpravi viz za vse države sveta, Ves svet je o tem že uradno

obveščen. Verjetno tudi našim državljanom ne bo treba viz za potovanje v tujino. O tem vprašanju pristojni organi še razpravljajo. Povečan je tudi devizni znesek, ki ga lahko jugoslovanski državljan dobi enkrat letno za potovanje v tujino in sicer od 20 na 32 USA \$. Slediti bodo še drugi ukrepi, ki naj bi pripomogli k uspešnejšemu napredku turizma in k povečanju turističnega prometa pri nas.

Tako kot ima pri tem pomembno vlogo država, zlasti na področju izdajanja ustreznih predpisov, imajo posebno mesto in obilico nalog tudi turistične družbene organizacije. Njihova vloga je zlasti v opravljanju onih nalog, ki so v zvezi z aktivnostjo vseh faktorjev v turističnih krajih in tistih, ki vplivajo na prebivalstvo in ga na vseh področjih čim bolj aktivizirajo.

Posebno naj bi prišlo do izraza boljše sodelovanje med turističnimi društvi in zvezami z občinami, kjer je prav na področju turizma odprta in nerešena še vrsta vprašanj. Izdelava jasnih konceptov razvoja turizma na določenem območju, urbanističnih načrtov, izboljšanje lokalnih prometnih objektov in zvez, ureditev komunalnih

(Nadalj. z 10. str.)

mijo, da bi takega kredita ne dobili, ker se turizem razvija predvsem v Bistrici in pa ob glavni cesti.

Seveda pa so v kotu lepi pogoji in to ne za tranzitni turizem, to je za tiste popotnike, ki hite mimo proti morju, temveč za stacionarni turizem, to je za tiste, ki bi radi v miru, na deželi, v prijetnem okolju in za malo denarja preživeli dopust. Takih ljudi je vedno več v velikih mestih. Vaški tujski promet se je začel v zadnjih letih lepo razvijati po vsej Sloveniji, posebno pa na Gorenjskem. Podgorska dolina bi lahko postala lep počitniški kotic tako za Ljubljance, za Rečane, če pa bi imeli primerne objekte, pa bi radi prihajali tudi Tržačani.

V Podgrajah se pogovarjamo z Milanom Gričkom, župnikom kočanske fare. Beseda teče o tem in onem. Ko omenimo, da pripravljamo nov bistriški časopis, naslednika »Snežnika«, je zadovoljno prikimal:

— Prav, prav, naši ljudje bi rabili kaj takega, toda pazite, da ne boste letali previsoko in da bodo ljudje razumeli, kar bo napisano.

— Zanimivosti in lepote vašega kota?

— Veliko je le-teh, a je težko hkrati pripovedovati o vseh.

— Najlepši kotic med vsemi je dolina Dleto, kjer izvira Reka. Tam je najlepše. Od tukaj je največ pol ure hoda in lepa cesta je speljana tja. Seveda pa je vse samotno in mirno. Če bi tam kdo kaj postavil, bi ljudje radi hodili tja na izlet. Ne le Bistričani, tudi drugi.

— Več ruševin gradov je v vašem kotu?

— Jablaniški in zabiški grad. Ruševine in nič več. Ne bi jih mogli urediti, da bi služile ljudem.

— Je po vašem mnenju dolina primerna za tujski promet?

— Seveda, saj je lepa in prijetna in ljudje so dobri. Moralo pa bi se še marsikaj narediti, tako ceste, kakor drugo, kar potrebuje izletnik.

— Vaš kot je znan po tem, da je mnogo ljudi svoj čas odšlo po svetu s trebuchom za kruhom, pa

še danes odhajajo, vi pa imate nemara stike s tistimi, ki so zapustili rodno grudo...

— Imam. Prav rad se dopisujem z njimi in tudi srečujem, ko se vračajo na kratko bivanje v domovino. Malo hiš je tukaj, morda nobene, ki nima nikogar v tujini, bodisi v ZDA ali pa v Avstraliji. Kljub temu, da so tako daleč od svojih rojstnih krajev, pa so zelo navezani na to dolino. Hranijo denar in se vračajo vedno bolj pogosto.

— Mnogi pa tudi odhajajo?

— Nekateri. Fantje prihajajo iz Avstralije po dekleta, ko si tam uredijo razmere. To so hkrati žalostna in vesela slavlja, ko odhajajo. Pridejo k meni in jim moram marsikaj o slovesu posneti na magnetofonski trak. Včasih posnamem na trak tudi oddajo za izseljence ljubljanskega radia in pošljem komu v kraje, kamor valovi radia ne sežejo. Sodelujem tudi z našimi časopisi v tujini in kdaj pa kdaj napišem kako vest iz domačih krajev ali pa pesmico kot božično čestitko.

— Gotovo bodo izseljenci precej pomagali pri gradnji nove cerkve v Zabičah.

— Seveda! Pomagali nam bodo z denarjem, mi pa bomo doma delali. Saj je med farani veliko zidarjev in delavoljnih ljudi. Če bomo načrt uresničili v prihodnjem letu, bo to veliko slavlje za celo dolino. Naši iz Amerike so obljubili, da se bodo pripeljali z letalom botrovat. Ob tej priložnosti bo pravi ameriški piknik, saj je kraj, kjer bo stala cerkev, tudi lep. Za vasjo Zabiče na trati bomo posadili tudi lipe. Tudi cerkev bo grajena iz domačega gradiva in bo v stilu, ki ne bo tuj drugim starim stavbam v naši dolini.

Zahvalili smo se za razgovor in odšli skozi vas, kjer so fantje balincali in kjer so se v gostilni zbirali možaki, da »pretresejo« vprašanja okrog referendumu, o katerem so ta dan odločali na volišču.

Poslovlili smo se od doline v upanju, da bo še in še napredovala, da se bo otrešla svoje zakotnosti in si predvsem z lastnimi močmi odprla pot do novih uspehov.

naprav, povečanje ali izgradnja gostinskih kapacitet, modernizacija trgovine in izboljšanje turistične ponudbe na najširši fronti so naloge, ki jih je treba v okviru komune reševati kompleksno in ob sodelovanju vseh zainteresiranih faktorjev. Ni odveč, če poudarim, da so to naloge, ki jih je treba v mednarodnem letu turizma reševati intenzivno in koordinirano, ker jih drugače, kot s skupnimi napori ni mogoče uresničiti. Rezultati teh koordiniranih akcij in skupnih naporov bodo lahko služili kot primer dobre volje in skupnega sodelovanja.

Turistična društva bodo morala zlasti močno delovati v smeri turističnega izobraževanja prebivalstva in v ta namen organizirati sama ali v sodelovanju z delavsko univerzo strokovna predavanja, seminarje, tečaje, pa tudi zanimiva potovanja v druge turistične kraje. Zlasti naj bi društva zainteresirala prebivalstvo za čimboljše izkoriščanje njihovega prostega časa v naravi, za aktivno sodelovanje pri ustvarjanju pogojev za sprejem gostov v lastnem kraju in za vse tiste akcije, ki krepe tako domači kot inozemski turizem. S tem v zvezi naj bi tudi Turistično društvo Ilirska Bistrica

izdelalo na osnovi okvirnega programa akcij Turistične zveze Slovenije konkreten program dela za prihodnje leto, obenem pa imenovalo komisijo, ki bo usmerjala delo, dajala pobude in nadzirala izvajanje sprejetih obvez.

Ilirska Bistrica je lepo, prijetno mesto na liniji, ki se ji gost od severa in severozapada in tudi od vzhoda ne more ogniti. Mesto torej doživlja v sezoni pravo invazijo domačih in tujih turistov. Naj bi se torej ves živel tega prijetnega mesta, znan po svojih gostoljubnih običajih, zavzel za to, da mu bo mednarodno leto turizma v korist. Sistematično in načrtno zasnovan program, pri katerem naj sodelujejo mimo občine in gospodarskih organizacij tudi prebivalci, mora ob skupnih naporih dati maksimalne rezultate. To pa bo pomenilo, da smo mednarodno leto turizma pravilno dojeli, njegov smoter pravilno pojmovali in storili vse, da bi težnje miro-ljubnih sil sveta tudi uresničili.

Dokažite svetu, zlasti pa vsem modernim nomadom, ki bodo potovali skozi vaše mesto, da je tudi vam mir v svetu tisto, kar si vsi najbolj želimo!

IZDELKI LESONITA ZA TURIZEM

Nekoč sem slišal, da je nekdo dejal prav v Ilirski Bistrici: »Kakor si ni mogoče zamisliti Bistrice brez »Lesonita«, tako si ni mogoče zamisliti turizma brez lesonita...

Prvo in drugo vsekakor drži. Izdelki tovarne, po kateri je Bistrica v naši državi bolj znana, kakor po čem drugem, so nenavadno primerni za gradnjo in opremo turističnih in vikend hišic ter večjih domov, koč in tudi hotelov.

O tej temi se pogovarjamo s tovaršem Cvitanovičem Ljubom, ki je v tovarni vodja proizvodnega sektorja.

— Kateri so vaši izdelki, ki bi bili primerni za opremo turističnih objektov?

— Pravzaprav vsi po vrsti: lesonit, lesomal, lesomin, in melanit. Posebno lesomal, to so lesonitne plošče lakirane na eni strani, se je v zadnjih letih zelo uveljavil. Seveda tudi vsi drugi. Pogosti odjemalci so prav graditelji počitniških naselij in domov.

— Lahko vaša počitniška hišica na Snežniku služi kot primer uporabnosti vaših izdelkov v turistične namene?

— Seveda, saj razen lesenega ogrodja ni narejena iz drugega materiala, kakor iz lesonita. Celo streha je lesonitna, le da smo za njo plošče še posebej impregnirali. Tudi druge koče na Snežniku, ki jih

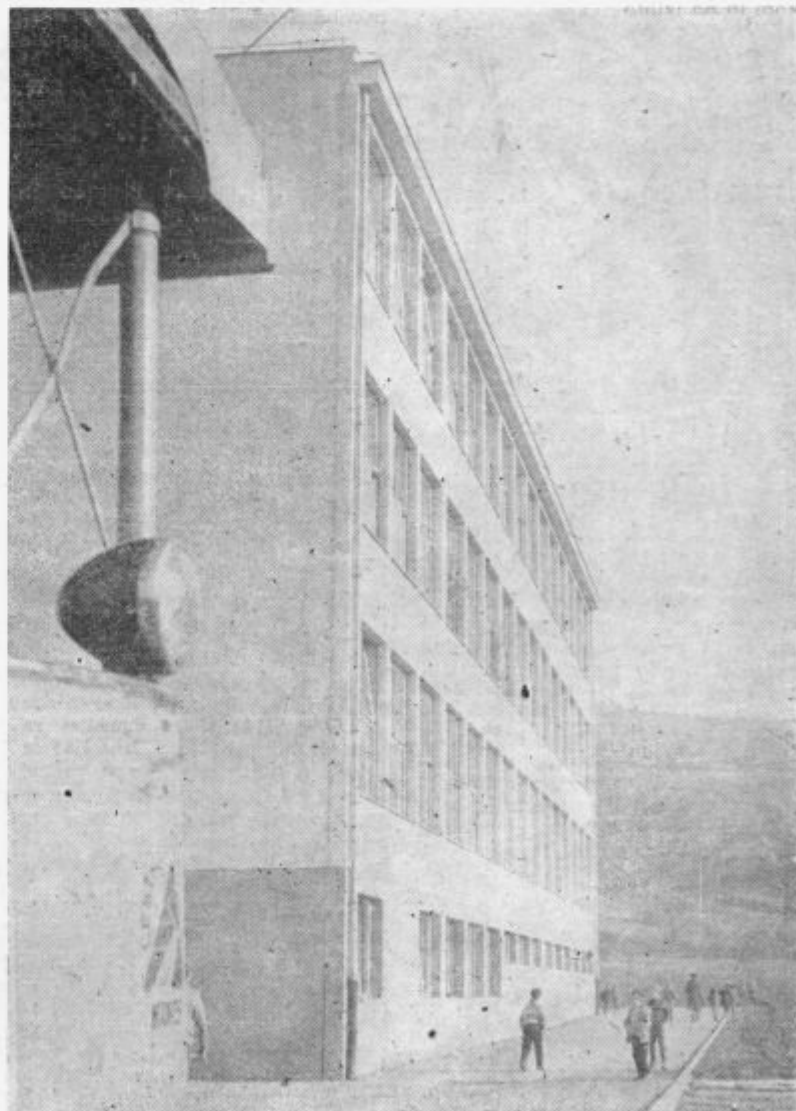
imajo naša podjetja, so iz našega gradiva.

— O vaših ploščah pa nekateri nimajo tako dobrega mnenja in trdijo na primer, da niso odporne proti mrazu, vlagi.

— Seveda se pritožujejo, vendar ne upravičeno, ker jim lesonit razpada zato, ker niso pravilno montirali. Kdor je upošteval naša navodila za montažo lesonitnih plošč, se ni še nikoli pritožil. Včasih, v začetku, je imela tovarna svoje monterje, sedaj pa smatramo, da to ni več potrebno, ker gradivo ni več novost na tržišču. Če kje kaka plošča razpada, je navadno ugotovljeno, da je v 75 odstotkih primerov kriva slaba montaža in v ostalem drugi vzroki. Kar pogledajte našo kočo na Sviščakih, kjer je veliko mraza in snega, pa kljubuje prav zato, ker je strokovno in vestno montirana...

— Ali prodajate vaše materiale tudi na drobno, »majhnim« potrošnikom?

— Deloma tudi, seveda, če pridejo sami v tovarno iskat kar želijo. Mnogi pridejo in kupijo ostanke ali deloma pokvarjene izdelke, kar je znatno cenejše. Naši delavci si s temi ostanki in za prodajo neprimernejših izdelki opremljajo stanovanja in če gradijo hišice, jim je to v veliko pomoč. Oni pač nimajo nobenih oredsdokov do lesonita.

Novo perspektive Ilirske Bistrice: šolsko poslopje na Vidmu, med Bistrico in Trnovim

Sviščaki pod Snežnikom - naši mrtvi kapitali

Razgovor s prof. Dragom Karolinom o snežniškem planinstvu

Prejšnji mesec, na praznik republike, je na Snežniku snežilo, kakor se spodobi v tem času, v taki višini in na gorovju, ki nosi še tako — snežno ime. V planinski koči na Sviščakih je bilo zbranih nekaj bistriških planincev. Za silo so se stisnili v že urejenih prostorih in se lepo imeli, čeprav jim le ni bilo pretirano toplo. Zunaj je divjal pravi snežni metež.

V tem sta prišla do koč dva turista. Bila sta iz Ljubljane; prileten zakonski par. Bila sta že izžrpana, mokra in utrujena, saj sta prišla devetnajst kilometrov peš po snegu, ki sta ga gazila do kolen. Če bi v koči ne bilo nikogar, kdo ve, kako bi se njun izlet končal?

Bistriški planinci so jima pomagali, čeprav sami niso imeli dovolj odej in suhe obleke. Naslednjega dne so ju spremljali na poti v dolino, ju naložili na konje in vse se je srečno in zadovoljno končalo. Ljubljanska izletnika sta se Bistričanom zahvalila za poštovno pomoč.

Vse v redu in prav, komentira ta dogodek profesor Drago Karolin, toda ostane vprašanje, kdo ju je napotil na Snežnik v takem vremenu?

Prav gotovo bo težko najti odgovor na to vprašanje. Sama iz-

je z njim, kdaj je odprt in kdaj bo dokončan?

— Sedaj je dom končno uradno odprt in imamo pravico točenja pijač in prodajanja hrane. Vendar je v sezoni odprt le ob sobotah, nedeljah in praznikih ter pozimi, kadar je kaka posebna stvar, recimo praznik ali pa se planinci zberejo in gredo gor. Dokončan pa bo, ko bomo imeli potreben denar.

— Koča je preurejena predvojnakoča?

— Ne! To je v glavnem novogradnja. Bili so neki stari zidovi, ki so prišli prav, vendar smo ostalo sami zgradili in znosili gor.

— Kdo je gradil kočo?

— Planinci, mladinci in vojaki. Skoraj vse smo opravili s prostovoljnimi delom. Zato gradnja tako naolno ne napreduje.

— Koliko denarja bi bilo treba, da bi bila koča dokončno v celoti uporabna za večje število planincev in izletnikov?

— Težko reči natančno koliko, vsekakor pa veliko, saj v domu manjka precej opreme, pa tudi elektrike še ni. Na zunaj izgleda lepo in ponosno, znotraj pa je še neopremljena.

— Kako daleč je do elektrike?

— Dvanajst kilometrov.

— In cesta. Kako je pozimi?

— Cesta je gozdna, toda dobra. Pozimi pa so zameti.

— Pogosto slišimo ime Sviščaki ali celo Svinjščaki in mnogi ne vedo, kateri izraz je pravi?

— Pravilno se reče Sviščaki. Doseljenci so ime popačili, ker ne poznajo njegovega izvora. Tja so ljudje hodili nekoč kovat droban pesek, nekakšno mivko. Imenovali so ga svižec in iz tega je nastalo ime. Tisti, ki ne poznajo stvari, pa so ime spravili v zvezo s svinjami.

— Koliko prostora bo imel dom?

— Skupno ležišče za 15 oseb in dve sobi, v katerih bodo po štiri postelje. Restavracija bo lepa in prikopna. Ko bo vse gotovo, bo vse zelo prijetno.

— Je veliko zanimanje za vašo kočo?

— Zelo nam je žal, da je ne moremo še v celoti in ob vsakem času nuditi planincem in drugim gostom. Včasih pridejo avtobusi, pa se morajo vrniti. Največ prihajajo Italijani in Rečani. Tudi pisma prihajajo od psovod, ljudje nas vprašujejo, kako je z našim domom, mi pa moramo odgovorjati po pravici, da še ni tako, kakor bi želeli, da bi bilo.

— Kaj pa vrh Snežnika?

— Tudi tam še ni tako, kakor bi hoteli. Trudimo se, pa imamo premalo moči... V »Tovarišu« so tam v Ljubljani zapisali, da so staro italijansko kočo preuredili v sedanjo planinsko zavetišče, pa to sploh ni res! Italijani so imeli tam le nekakšno protiletalsko gnezdo, bistriški šolarji pa so s svojimi rokami naredili to, kar danes stoji. Tudi vojaki so nam veliko pomagali.

— Koliko prostora imate na vrhu?

— Stirinajst postelj. Tam zgoraj je vse zelo preprosto in za silno. To ni hotel. Mnogi so bili v zmoti, ko so odšli tja na izlet.

— Kdaj je zavetišče oskrbovano?

— Le poleti med sredino junija in sredino septembra, a le ob nedeljah in praznikih.

— Kako visoko se lahko pride z avtom?

— Do višine 1400 m; nekateri, ki imajo močnejši avto, pa še dobrih sto metrov višje. Zavetišče je v višini 1796 m nad morjem.

— Koliko ljudi pride na izlet na Snežnik?

— Letos je bilo na Snežniku, kolikor se jih je podpisalo, okrog 1600 ljudi. Približno vsako leto jih pride toliko. Včasih sto manj, drugič sto več...

— Je okrog Sviščakov več drugih koč?

— Lesonit ima svojo, Ilirija tudi, TOK tudi, Transport. Skoraj vsa pomembnejša podjetja in nekaj zasebnikov. Kar lepo naselje, katerim bo dom prijetno središče.

— So ti počitniški domovi, oziroma kočice, odprtega tipa?

— Kolikor vem, niso. Podjetja jih imajo za svoje delavce.

— Kaj pa lovske kočice?

— Teh je precej. Na Mašunu, v Leskovi dolini in seveda veliko manjših in idiličnih. Pa tudi te

niso preveč na široko odprte širokemu krogu turistov in izletnikov.

Tako je na Snežniku. Naravne lepote, gorski mir, izredna flora, gozdne živali, prijetna snežišča, zdravilna samota, krasni razgledi na Kvarner — vse to je še neizrabljeni kapital snežniškega področja. Prizadevanje planinskega društva vsekakor ne moremo in ne smemo zametavati, vendar pa nikakor ne more biti društvo, ki je dokaj šibko tako po številu kakor tudi po denarni moči, edino, ki bo skrbelo za turistični razvoj teh gora.

Samo s skupnimi napori je mogoče na Snežniku kaj doseči! To, kar imajo, je seveda osnova in zato se morajo za to osnovo zanimati prav vsi, tako planinsko društvo, kakor tudi podjetja, ki imajo domove in pa seveda turistično društvo, ki je tudi zainteresirano, da se snežniško področje odpre svetu in turizmu.

Da za kočo na Sviščakih ni dovolj denarja, je pravzaprav precejšnja sramota. Če so planinci toliko naredili z lastnimi rokami, je pravzaprav dolžnost bodisi občine ali podjetij, da planincem pomagajo, da dom dokončajo, hkrati pa da se domeni, kako ga bodo potem čim bolj izrabili in privabili vanj čim več ljudi, ki bodo lahko uživali lepote snežniškega poгорja poleti in pozimi.

LETO 1967 MEDNARODNO

LETO TURIZMA

letnika sta dejala, da sta pač poslušala vremensko napoved in slišala, da bo v severni Sloveniji slabo vreme, pa sta se napotila na jug domovine. Pa se je metež razlezel preko vseh gora in dolin med Kolpo in Karavankami. Nemara sta koga v Bistrici vprašala za pot in za kočo ali pa še tega ne, saj so v mnogih priložnostih podatki o cesti in deloma tudi o kočah. Ali pa sta že bila na Snežniku kdaj prej, pa sta hodila po — stari sledi.

S profesorjem Karolinom se pogovarjamo o planinstvu na snežniškem gorskem in gozdnem področju.

— Imamo okrog 130 članov planinskega društva v Bistrici in okolici. Veliko je pravih članov, veliko pa takih, ki se vpišejo le zaradi popusta, ki ga uživajo, ko gredo kam v Julijce ali na druge slovenske gore.

— Veliko se govori o domu na Sviščakih, ali lahko poveste, kako

Trgovina naj pomaga gostinstvu

O bistriškem gostinstvu smo slišali malo pohvalnih besed, zato smo prepustili besedo direktorju podjetja, tovarišu Stanislavu Poljšaku, da nam pove, kaj meni o delu svojega podjetja in o njegovih težavah in perspektivah.

— Najorej naj povem, da občini ne delamo več zruha, kakor je bilo včasih. Kar se tiče profita, pa lahko rečem, da je, čeprav ne pretirano velik, a vendar...

— Mi lahko naštejete vse vaše obrate?

— Veliko jih je. Najorej hotel »Zmaga«, ki ima 40 ležišč v kategoriji C. Ima tudi restavracijo. Druge je »Soča«, kjer je kavarna in restavracija. Tretja je kavarna »Turist« poleg biroja, pravzaprav biro poleg kavarne. Kjer se ustavlja avtobusi, je gostilna »Triglav«; na kolodvoru pa je naš bife.

— Pogosto se sliši, da so cene pri nas zelo visoke?

— Seveda niso pretirano nizke, najcenejše je v »Triglavu«, v starem mestnem sredšču, najdražje pa v »Zmagi«. Primerjali smo naše cene s cenami v sorošnih lokalih na poti med Ljubljano in Reko, pa smo ugotovili, da nismo pri nas najdražji in da so cene pač take, kakršne so drugje.

— Lepo je slišati, da se je vaše podjetje izkopal iz najhujših težav, kar pa seveda najbolj ne pomeni, da je težav s tem konec?

— Nikakor ne! Še marsikaj bomo morali urediti.

— Slišati je, da obstojajo težnje in predlogi, da bi se združili s tr-

govskim podjetjem »Ilirija«, saj se je to podjetje takorekoč že lotilo sorodne dejavnosti...

— Da, to podjetje v svojih delikatnih prodaja veliko alkoholnih pijač. To naj bi bile pravzaprav zajtkovalnice, a kolikor vem, tam prodajajo tudi veliko alkohola. Morda bo do združitve tudi prišlo, trenutno o tem ne bi mogel povedati nič gotovega. To je seveda stvar obeh delovnih kolektivov in občine. »Ilirija« je močna, lahko bi na nek način pomagala gostinstvu.

— Govori se, da bi v »Soči« uredili tudi hotelske sobe. Je kaj možnosti za to?

— Ko so »Soča« gradili, so mislili na hotelske sobe, potem pa so vse tako uredili, da imamo sedaj tam stanovanja. Velika škoda je, da je v »Soči« le gostinski obrat in ne tudi hotel.

— Kakšne gastronomske specialitete lahko nudite svojim gostom?

— V »Zmagi« so to ribe. Tudi rake imamo, le bolj malo. V sezoni smo prodali celo tona rib. Tudi sedaj jih lahko dobimo, če kdo želi.

— Imate kakšno bistriško posebnost na zalogi?

— Krompir, kuhan v zelnici. To je bistriška specialiteta.

— Kaj je z motelom? Bili bi verjetno veseli, če bi se tak obrat nekoč priključil vašemu podjetju. Gotovo bi bila to najboljša rešitev.

— Seveda! Toda motel je daleč in vedno bolj daleč! Ostaja samo še perspektiva.

Podgrad - prezanimivi kraj

Težave z Acovo gostilno — Biro lepo napreduje

Ce bi vprašali Ljubljančana, kje je Podgrad, bi nas najprej debelo gledal, potem pa odkimal. Tudi v Postojni bi malokdo vedel za ta mali kraj ob cesti, ki v ravni črti seka gričevje med Čičarjijo in Brkini.

Prva znamenitost tega kraja je to, da leži natanko na pol poti med Reko in Trstom. Praviijo, da so se nekoč tu ustavljale kočije, ki so hitele na zvezi med tema dvema mestoma in da so tu menjali konje. Danes ni več kočij in ne konjev, v Podgradu pa bi si morda kak avtomobilist nalil bencina, pa si ga ne more, ker ni črpalke. Ne tam in ne daleč naokoli.

Namesto črpalke pa je na voljo gostilna. In to ne navadna gostilna, temveč taka, kjer je jedilni list drobno natipkan, kjer je različnih jedi na pretek. To je gostilna, o kateri gre upravičen s loves daleč naokoli, ne le po bistriški občini, temveč tudi čez mejo.

Aco, ki je »komandant« te pomembne postojanke, nudi svojim gostom izbrana jedila, izbrane pijače in streže v vseh jezikih. Saj ima jedilnike napisane ne le v italijanščini in nemščini, temveč celo v nizozemskem in madžarskem jeziku.

Ko smo se minule dni pogovarjali z Acom, smo ugotovili marsikaj žalostnega, predvsem pa to, da bo gostilna zaprta. Postojnska medobčinska sanitarna in tržna inšpekcija sta izdali ukaz, da mora Aco zapreti vrata lokala in urediti določene stvari v svoji gostilni.

Kaj je pri Acotu narobe?

Pravijo, da je pod v točilnici tako zanič, da ga morajo zamenjati. Točilna miza naj bi bila neprimerena in premalo moderna, razen tega pa gostilna nima urejenih sanitarij, vsaj ne tako, kakor bi terjal velik promet. Ne bi se souščali v uslovitve in ukaze inšpekcije, ta posluje kakor pač posluje v večje in manjše zadovoljstvo občanov, eno pa je res:

ni prav, da je tako dobra gostilna, ena najbolj priljubljenih v Sloveniji — krajkoma zaprta?

Vzroki so seveda globoko in glavno je, da je hiša, v kateri ima Aco svojo gostilno, stara in neokrbovana. Hiša ni njegova last, temveč naj bi se brigalo o njej Stanovanjsko podjetje v Bistrici. To podjetje je pripravljeno prispevati za obnovo in ureditev hiše tako malo denarja, da se sploh ne izolača govoriti o njem. V drugih občinah so te stvari drugače urejene in so stanovanjska podjetja bolj stanovanjska in če že upravljajo določene stavbe in pobirajo najemnino, hiše tudi urejujejo.

V vsakem primeru, naj bo več ali manj pravice na Acovi, inšpekcijski ali občinski strani, tako ne gre »podpirati« zasebno gostinstvo, predvsem pa ne tako gostilno, ki občini donša kar levo denarce. Kaj menijo ljudje v naši občini o tej gostilni in o njenem »komandantu« najbolje ilustrirajo besede, ki jih ne slišimo redko:

— Dajte Acotu »Sočo« v Trnovem, pa boste videli, kako dobra gostilna bo to in koliko bomo vsi imeli ob njej dobička in zadovoljstva!

Pustimo to in se sprehodimo sem ter tja po Podgradu. Upajmo, da gostilna ne bo dolgo zaprta, da bodo vsi zainteresirani našli skupni jezik in rešili celo več, da bodo vsi zadovoljni, predvsem pa popotniki,

Podgrajski Jean Gabin — gostilničar Aco.

ki bodo gostilno najbolj pogrešali.

Potrkali smo v prvem nadstropju hiše, kjer je spodaj gostilna. Na vratih je napis, ki nam pove, da vsotopamo v turistični biro. To je podružnica bistriškega! Podgrad je tako promet kraj, da se je izplačalo tam postaviti turistično postojanko.

Besedo ima tovariš Stefan Bavdaž, turistični delavec iz Podgrada in vođa biroja.

— Kdo vse se vozi po vaši pozabljeni cesti?

— Cesta je res pozabljena, ker jo tako malo popravljajo, da lahko rečem — skoraj nič. Če je že pozabljena od nas, pa ni od tujcev, ki se vozijo po njej v velikem številu. Tod mimo potujejo predvsem avtomobilisti iz zahodne Evrope, ki pridejo čez Italijo in gredo naravnost v Dalmacijo. Predvsem so to Angleži, Francozi in gostje iz Beneluxa.

— Koliko nočitev ste imeli letos v vaših zasebnih sobah?

— Okrog 2.800. To je lep rekord za Podgrad. Koliko smo morali ljudi poslati v sezoni naprej ali nazaj, ker nismo imeli prostora.

— Koliko zasebnih ležišč imate?

— Stiriinštirideset v drugi in prvi kategoriji. To ni veliko, a štivilo počasi le raste.

— Dejavnost vašega biroja?

— Posredujemo potne liste in vize. Sobe. Menjamo denar. In dajemo najrazličnejše informacije. Saj popotnike vse zanima.

— Katere jezike govorite?

— Italijansko in nemško. Tudi francosko in če je treba se ne ustrašim poljščine, madžarščine in češkega jezika. Včasih sem precej potoval, pa je marsikaj ostalo.

— Ali mnogi zahtevajo bencin?

— Od Matuljev do Kozine ni nikjer črpalke. Kolikokrat me nadleguje zaradi bencina. Tu pri nekem mehaniku včasih dobimo kak liter, da rešimo potnika. Leta 1926 je tu bila črpalka, sedaj pa, ko je avtomobilov stokrat več, je nimamo...

— Odlike vašega kraja?

— To je eden najbolj zdravih krajev na Slovenskem. Sem so prihajale komisije iz Golnika in ugotavljale, da je naša lega med dvema morjema idealna za jetične. Skušali so najti prostor zanje, pa nič. Ni prostora, ni denarja. To je velika škoda!

DOPISUJTE V »SNEŽNIŠKE RAZGLEDE«!

Vabimo in prosimo vse naše bralce, da sodelujejo v našem listu s prispevki in obvestili! Pišite in poročajte nam o prizadevanjih, uspehih, težavah in nepravilnostih v vašem kraju. Čeprav je značaj našega lista pretežno turistični, vendar bomo skušali obravnavati vso problematiko v naši občini.

Uredništvo

Posnetek iz Podgrada. Središče vasi: turistični urad in Acotova gostilna.

Pogovor o - kislinah in turizmu

Kratka TOK pomeni v našem kraju in v vsej občini kratico, ki označuje dober poslovni uspeh. Res je, da ima tovarna izjemen položaj v naši državi, saj je takorekoč edini proizvajalec organskih kislin, predvsem citronske, mlečne in vinske ter še nekaterih drugih sorodnih izdelkov.

Tovariša direktorja Jožeta Bubniča smo naprosili za razgovor in rad se je odzval našemu povabilu.

— **Poslovni uspehi v tekočem letu?**

— Dobri. Zadovoljni smo! Čeprav smo imeli za kakih dvajset odstotkov večji plan, smo vendarle imeli za 36% večji dohodek. V prvih devetih mesecih tega leta smo vse presegle, plan in dohodek!

— **Vzroki za tako poslovanje?**

— Razlogov je več, predvsem pa se mi zdi, da je bila najpomembnejša produktivnost. Imamo podatke, da se je produktivnost povečala za celih 38%. Razen tega smo imeli v tem času manj izpadov zaradi električne energije. Prejšnja leta nas je vedno skrbelo, kako bo s tokom in pogosto smo imeli precejšnje izgube zaradi tega.

— **Se je obnesla kurjava pod kotli z mazutom?**

— Seveda, saj je prihranek precejšen. Pri kilogramu pare prihranimo dva in pol stara dinarja. Razen tega imamo sedaj lasten industrijski vodovod, to sem prej pozabil omeniti, manj imamo sedaj težav z vodo.

— **Je res, da imate v planu za proizvodnjo citronske kisline zapisano število 1500 ton?**

— Za sedaj izdelujemo po petstopeneset ton. Toda do prihodnjih dveh let se bomo že morali povzpeli do številke, katero ste omenili.

— **Reforma? Investicije?**

— Vse investiramo iz lastnih sredstev kar pa je posojil, odplačujemo vse v redu, bolj kakor

marsikatero drugo podjetje. Reforma nas ni presenetila, postavila nas je v položaj, ki nam ni bil tuj...

— **Je izvoz narasel?**

— Da, vsekakor; predvsem izvoz v konvertibilno področje. V države z »močno« valuto izvažamo za polovico več kakor prej!

— **Kakšno tradicijo ima vaša tovarna?**

— Letos je minilo deset let, odkar se ukvarjamo s kislina. Mlekarno pa imamo že celih sedemdeset let.

— **Nameravate število izdelkov tovarne še razširiti?**

— Moramo. Zato vlagamo velike napore v naš razvojni sektor, saj dajemo dva odstotka od osebnih dohodkov za pospeševanje te dejavnosti.

— **Kam izvažate?**

— Na otok Malto, v Francijo, na Nizozemsko, Finsko, v Izrael, Kolumbijo in še v nekatere druge države. Veliko jih je na našem seznamu, saj so izdelki taki, ki so zelo iskani tako doma kakor tudi v tujini.

— **Kako napreduje rekonstrukcija tovarne?**

— Napreduje. Vztrajamo. Delamo. Menim, da bo prihodnje leto ob takem času končana rekonstrukcija in modernizacija.

— **Kaj pa cene, jih boste znižali?**

— Vprašanje znižanja cen je vprašanje uspešne modernizacije celotnega podjetja.

— **Kaj pa standardi?**

— Lahko vam povem, da bodo naši izdelki po prvem januarju 1967 po JUS. Sami veste, da to pomeni strogo nadzorstvo nad kvaliteto!

— Do turizma v vaši občini prav gotovo niste ravnodušni.

— Seveda, saj oskrbujemo naše kraje in del kvarnerske riviere z mlekom. Koliko mleka prodamo v Opatiji, to je pravzaprav nekakšen barometer tamkajšnje sezone. Mleko izvažamo tudi v Trst.

— **Kaj menite o turistični politiki v naši občini?**

— Če je kakšna politika, je še premalo poudarjena. Vse preveč turist, ki potuje tod mimo, zahteva od nas in vse premalo mu sami nudimo. No, položaj se je v zadnjih dveh letih resno izboljšal.

— **Kaj menite, da še manjka?**

— Parkirnih prostorov na primer še ni dovolj. Premalo je reklam, ki bi silile popotnika, da bi se ustavljali. Trgovine so zaprte ob nedeljah, ko bi bilo najbolj potrebno, da delajo. Ne marajo denarja! Trgovine prodajajo marsikaj, zdi pa se mi, da ne vedo najbolje, kaj pravzaprav turist najbolj rabi in želi.

— **Kaj bi vi storili na področju turizma?**

— Treba je ljudem pomagati, jih kreditirati. Ne le velike in močne, temveč tudi male in šibke, ki imajo voljo do dela. Za turizem je treba imeti žilico in lju-bezen, brez tega ni nič. Take ljudi moramo najti in jih podpreti. Bati pa se je treba tistih, ki se vtikajo v turizem, pa jih je takorekoč sram kaj prodajati na vidnem mestu. Turizem ni sramota! To je gospodarstvo.

Tretji trnovski „tekmeč“

Sredi bistriškega Trnovega so na trgu trije gostinci, ki so si med seboj takorekoč v poslovnih laseh. Prva je restavracija »Soča«, druga je takolimenovana »Ilirijina« zajtrkovalnica in tretja gostilna Andreja Urbančiča. O tem, kdo komu jemlje goste, so mnenja deljena, eno pa je res, da je zajtrkovalnica v najbolj ugodnem položaju; saj to sploh ni niti gostilna, niti bife, niti restavracija, pa vendarle se tam na tanko in debelo največ toči — alkohol.

Zavili smo v gostilno Andreja Urbančiča ali po domače k Matetu. Sedanji lastnik je prevzel gostilno petintridesetega leta in jo potem ponovno odprl pred devetimi leti. Kraj je tak, da se kar ponuja! Popotnik prav na tem trgu vstopa v Bistrico oziroma v Trnovo in tu se mora na hitro odločiti, »Soča« ali zasebnik ali pa zajtrkovalnica. Nepoučen bo verjetno tresčil na parkirišče zasebnika, ker je najbolj pri roki.

— **Kako gre kaj? smo vprašali gospodarja, ki je prisedel.**

— Gre, kakor gre. A zdi se mi, da gre nazaj tole naše gostinsko udejstvovanje...

— **Tarnate, pa imate venomer polno gostilno, vaš termometer je preveč občutljiv...**

— **Saj je polna, saj ne rečem, a vendar...**

— **Po čem je pri vas vino?**

— **Prodajam ga po 550 starih dinarjev (za liter). To ni preveč, saj so drugi raže dražji, kakor cenejši. Moje vino je dobro, ker ga kupim od zasebnika, kar »državni« ne sme. Zato je njihovo vino morda cenejše kupljeno, a ni tako dobro. To vsi pravijo.**

— **Koliko stane pri vas najboljše kosilo?**

— **Dobro; najbolje kosilo stane kakih enajst novih dinarjev. Imamo pa precej drugih bolj cenjenih jedi: jote, mineštre in paštašute.**

— **Ob cestni ste namestili reklamne napise, vam je to kaj pomagalo pri pridobivanju gostov?**

— **Seveda je. Poznalo se mi je. To ni bil vstran vržen denar. Veliko tujih gostov pride kar z naslovi in priporočili. Najboljša reklama je glas o nečem, kar gre od ust do ust. Kolikokrat se je zgodilo, da so eni jedli, drugi so pa zunaj čakali, da bodo prišli na vrsto.**

— **Nekaj je slišati, da pripravljate tudi sobe za tujce?**

— **Razmišljava z ženo in ne veva kako in kaj naj ukreneva. Veliko dela bo s turisti, to veste. Če bi se že lotila bi imela kakih 10 do 12 ležišč. To je kar dovolj. Investirati bo treba, a izolacijsko bi se, saj bi goste zadržal ne le na večerji, temveč tudi na zajtrku. Nekaj bomo vsekakor naredili.**

— **Ne bi mogli storiti tako, da bi imeli razen sob še avtomobilsko oravnico in mehanično delavnico. Saj pralnico že imate, le zaprta je bolj pogosto kakor odprta...**

— **Tudi jaz se jezim na njo. Zet se vse premalo zanima za to donosno turistično vejo. Se bo že treba pomeniti. Prav sram me je, da je tako. Tudi garaže bi imel, če bi bilo vse v redu.**

— **Kako to, da je pred vojno delalo v Bistrici in Trnovem okrog 40 gostiln, sedaj pa znatno manj.**

— **Bilo jih je 43 in vse so bile zasebne. Bil si drugačni časi! Mnogo manjše so bile zahteve, tako s strani nadzornih organov, kakor tudi s strani potrošnika, pa tudi sami gostilničarji niso imeli namena toliko zaslužiti kakor danes. V tistih časih je bilo veliko močnih sejmov, kjer se je zbiralo na tisoče ljudi. Takrat so gostilne — delale!**

— **Kaj menite o svojih »konkurentih« na tem trgu?**

— **Teško je govoriti o njih. »Državni« prenerodno poslušajo. Imajo preveč osebla, to jih preveč stane. Ni lahko biti »državni« gostinec. Kar se pa tiče zajtrkovalnice pa to ni najbolj prav, ker se jim omogoča, da poslujejo kakor gostilna — vendar rentabilnejše.**

Lovci, „mrcina“, kmetje in zakon

Letos so se kmetje iz okolice Snežnika znašli pred težko nalogo. Divjad, ki vsako leto napada njihova polja, žre in uničuje posevke, ni pozabila priti na njive niti letos. Fridružil pa se jim je tudi medved in naredil veliko škodo na sadnem drevju, posebno slivah. Po prejšnjih predpisih so morali kmetje prijaviti škodo v osmih dneh, no sedaj pa so predpisi malo bolj razumni in velja, da v 15 dneh še vedno lahko prijavijo škodo.

Toda letos niso vedeli, na koga naj se obrnejo. Med zveznim zakonom o lovstvu in republiškim zakonom je minilo eno leto, in tako ni predpisa, ki bi urejal tudi vprašanje, kdo je kriv za škodo, ki jo povzročijo divje živali na polju.

Kmetje so se naposled odločili in tožili lovski družini Ilirska Bistrica in Zemon. Tako je na občinskem sodišču Ilirska Bistrica 20 tožb proti lovski družini Ilirska Bistrica in 12 tožb proti lovski družini Zemon. Na področju lovske družine

Ilirska Bistrica je divjad kmetom naredila škode med 29.000 in 160 tisoč dinarji, kmetje s področja lovske družine Zemon pa so divje živali oškodovale med 27.000 in 90 tisoč dinarji.

Lovci so se izgovarjali, da nimajo denarja, razen tega pa so trdili, da medved ne prihaja iz njihovega lovišča, ker ga tu sploh ni, ampak, da se mrcina privleče iz gojitvenega lovišča »Jelen«. Lovci pravijo še, da oni od medveda itak nimajo nič, ker ga ne smejo odstreliti. Navedli so tudi primer lovca, ki se je znotil in ustrelil medveda, pa se je moral zaradi tega zagovarjati pred sodiščem.

V tem primeru kmetom s Snežnika res ne preostane drugega, kot da se postavijo pod slive in dan in noč pregovarjajo kosmatinca, seveda pa mu pri tem ne smejo storiti nič zalega, ker bo sicer njih prijel zakon. Zver je namreč strahansko požrešna in polomi celo sto dreves v noči.

POZOR, REŠEVALCI NAŠE KRIŽANKE! Skandinavski križanka, katero priobčujemo na zadnji strani naše prve številke je nagradna. Denarne nagrade, katere bodo prejeli izžrebani reševalci, so naslednje: 1. 10.000 S din, 2. 6.000 S din in 3. 3.000 S din. Rešene križanke naj reševalci pošljejo ali prinesejo osebno v uredništvo lista Turistični biro v Ilirski Bistrici najkasneje do 6. januarja 1967. Izid žrebanja bo objavljen v naši prihodnji številki.

Največ je bilo prometnih prekrškov

Sodnik za prekrške ima letos z našimi občani manj dela, kot pa je imel prejšnje leto. Lani je obravnaval 820 kaznivih dejanj, letos pa (do srede decembra) 860. Čeprav pa je številka večja, pa povečanje

kaznivih dejanj ne gre na račun naših občanov, ampak predvsem na račun prometnih prekrškov, ki pa jih zagrešijo motorizirani turisti.

Sodnik za prekrške, Slavko Pavlovič, je dejal, da upada število

kaznivih dejanj na račun javnega reda in miru, pač pa se je nekoliko povečalo kršenje odloka o javnem redu. Tu ne gre za razgrajače, pijance ali nasilneže, ampak za ljudi, ki ne spoštujejo občinskih odredb o prepovedi reje domačih živali in pa za neupoštevanje odlokov o ureditvi mesta. Sodnik za prekrške je imel tudi več dela s kaznovanjem šoferjev, ki so imeli z ozirom o najvišji dovoljeni obremenitvi tovornjakov, svoja vozila preveč naložena.

Zanimiva pa je bila obravnava pri sodniku za prekrške, ko so na zagovor poklicali delavce GG Postojna iz obrata Ilirska Bistrica na Mašunu, kjer so ob deževnem vremenu igrali karte za visoke denarje. Menda je bilo v teh »kvartopirskih krožkih«¹ lahko zaslužiti ali izgubiti tudi po 100.000 dinarjev na večer. Delavci so se zagovarjali, da so kvartali iz dolgega časa, ker jim uprava za primer deževnega vremena ne preskrbi druge zabave, na primer šaha itd.

Največ pa je bilo seveda prometnih zadev. Po mnenju sodnika za prekrške pride največkrat do nesreč zaradi neupoštevanja varnostne razdalje. Sodnik namreč ugotavlja, da je v večini primerov moral na akt zapisati prav ta cestno-prometni prekršek.

Ena črpalka je res premalo!

Turisti, zlasti tisti iz Slovenije, ki potujejo proti Reki, se skoraj vedno ustavijo na bencinski črpalki v našem mestu. Zlasti šoferji, ki potujejo na daljšo relacijo. To je namreč zadnja Petrolova bencinska črpalka na reški cesti in marsikateri šofer je prepričan, da je Petrolov bencin drugačen, kot je na primer bencin podjetja INA.

Črpalkar Drago Jaklič nam je povedal, da imajo v sezoni polne roke dela.

Poleti v enem dnevu stočimo okrog 1.500 litrov navadnega bencina, 3.000 litrov super bencina in 2.000 litrov nafte. Pozimi je številka precej nižja, razen pri nafti, ki jo prodajo 3.000 litrov. Pozimi prodajo le okrog 1.000 litrov navadnega bencina in le 600 litrov super bencina, ker slednjega največ kupujejo tujei.

— Se vam zdi, da se ljudje ustavljajo pri vas, ker ste zadnja Petrolova črpalka na tej relaciji?

— Ne vem, vendar pa dolj proti Reki bencinske črpalke niso tako opremljene. Težko je najti črpalko z napravo za merjenje in polnjenje zračnic, razen tega pa mi vsakogar še povprašamo, če potrebuje olje, vodo in obrišemo vetrobransko steklo. To pa ne naredijo povsod na cesti ob morju. Avtomobilisti znajo spoštovati majhne usluge!

Samopostrežba: dobro in prav!

Tri mnenja o novi samopostrežni trgovini

V torek, 6. decembra so odprli prvo samopostrežno trgovino v Ilirski Bistrici. Mimogrede smo povprašali nekaj gospodinj, kaj menijo o tej pridobitvi.

JULIJANA REBEC, uslužbenka. — Prvič sem v samopostrežni trgovini, sicer sem bila prej že enkrat pa nisem kupovala. No, kaj naj rečem? Seveda mi je všeč, ker si hitro na vrsti in si sam izbereš artikle. Boljše se lahko izbira, okusneje je zloženo, še posebej pa mi je všeč, da je tako lepo embalarano.

ZLATIJA ČIRKOV, gospodinja. — Odkar je trgovina odprta, sem stalni gost. Vsak dan sem tukaj in seveda sem zadovoljna. Vse se mi zdi tako pripravno, priročno in nasploh lepo.

ALDA MAJDEVEC, prodajalka. — Prvič delam v samopostrežni trgovini. Še posebej se je težko privaditi na delo pri blagajni. Počasi gre od rok. Sicer pa me delovni čas ne moti. Eni imajo deljen delavnik, drugi pa enoten, pa se vsi zvrstimo.

Samopostrežna trgovina ima vsak dan okrog pol milijona starih dinarjev prometa, pa še 50 tisočakov v bifeju.

Sredi mesta je trgovsko podjetje »Idrija«¹ pred kratkim odprlo novo samopostrežno trgovino

Beseda o krompirju in slivovcu . . .

Naša kmetijska zadruga se letos lahko pohvali z dobrimi rezultati, ki so jih dosegli na področju kooperacije z vaškim prebivalstvom. Predvsem gre za kooperacijo s kmeti pri vzreji piščancev, pri proizvodnji mleka in pa vzreji pitane živine.

Najboljše rezultate je bistrška kmetijska zadruga dosegla pri piščaneh-brojlerjih. Kmetijska zadruga ima sedaj pogodbe s 40 kooperanti, ki spitajo letno okrog 400.000 do 500.000 pohancev (v štirih turnusih). Z vsakim piščancem-pohancem zaslužijo kmetje po 90 do 100 dinarjev čistega dobička.

Kmetijska zadruga v kooperaciji "naredi" tudi do milijon litrov mleka, medtem ko milijon litrov mleka kmetje naše občine prodajo na svojo roko. Kmetijska zadruga pa proizvede v svojih hlevih še pol milijona litrov mleka. Za vsak liter dobijo kmetje-kooperantje po 91 dinarjev za liter, če ima mleko 3,6 stopenj toliščne vrednosti.

Manj se naprezajo pri kooperaciji s kmeti, ki vzrejajo pitano živino. Vsega skupaj so lani v kooperaciji vzredili 130 telet, ker kmetje teleta prodajajo raje drugim kupcem.

Direktor kmetijske zadruge Ivan Popit se je pohvalil tudi z drugimi oblikami kooperacije. Na vprašanje, zakaj letos kmetijska zadruga ni odkupila krompirja od kmetov, je povedal, da so odkupovali letos le od tistih kmetov, ki so spomladi podpisali pogodbo za odkup krompirja. Ker je letos krompirja preveč, pa so naši kmetje hudi, sicer neupravičeno, na kmetijsko zadrugo.

— Lani, ko je bila cena krompirju visoka, pa nihče ni hotel

prodajati krompirja nam — je dejal direktor Ivan Popit — zato smo bili letos primorani skleniti s kmeti pogodbe. Sicer pa je situacija v teh krajih vedno enaka. Eno leto je krompirja preveč, drugo pa premalo.

Zakaj pa kmetijska zadruga ne odkupuje slivovca, ki ga proizvajajo kmetje, pa je direktor dejal, da je proizvodnja slivovca premajhna, razen tega pa so analize v nekaterih podjetjih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo alkoholnih pijač, pokazale, da je v slivah sicer dovolj sladkorja, vendar so premalo mesnate.

— Toda slivovec, ki smo ga pili v Premu je odličen?

— Ne vem, morda ste naleteli na dobrega; vem pa da nekateri kmetje za kuhanje uporabljajo nezrelo in slabo sadje. Za kuhanje dobrega slivovca pa bi morali uporabljati le najboljše, izbrano sadje.

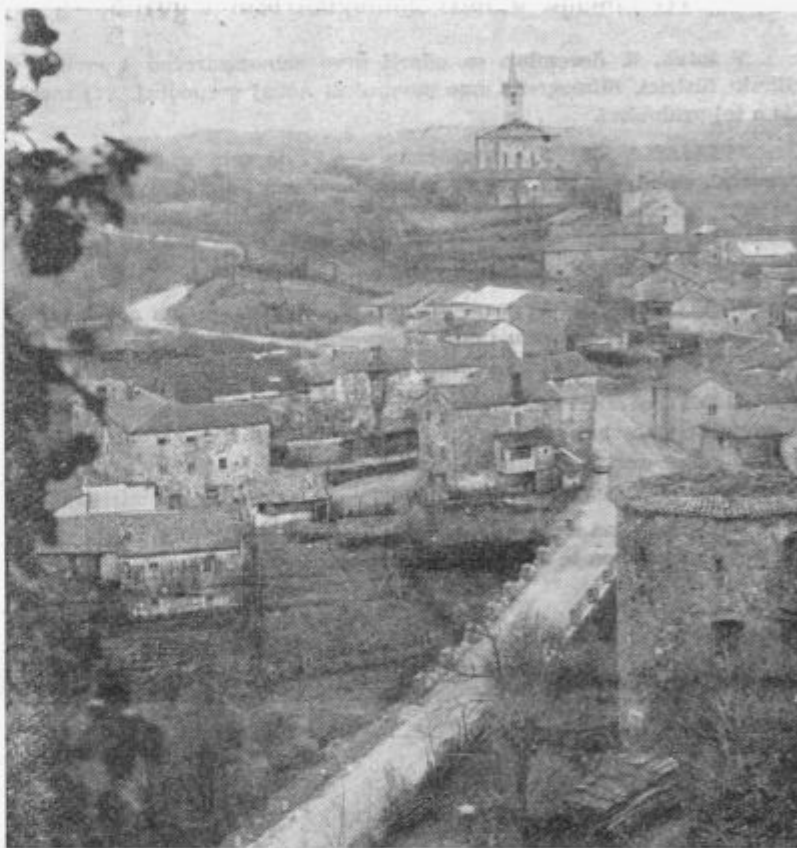
Sicer pa se je kmetijska zadruga po razformiranju kmetijskega industrijskega kombinata znašla v težavah. Kmetijstvo je bilo sicer že prej na psu, tako v kmetijskem industrijskem kombinatu, kakor v kmetijski zadrugi, vendar so v dveh letih, odkar KIK ne obstoja več, uspeli spraviti kmetijsko zadrugo pokonci, tako da so že lani dali 36 milijonov starih dinarjev v sklade, letos pa nekaj manj — 20 milijonov.

Kmetijska zadruga je od prejšnjih kmetijskih zadrug prevzela

tudi nekaj nerentabilnih kmetijskih površin, ki sedaj pri kmetih vzbujajo hudo kri. Tako je nekdanja KZ Knežak hotela na pašniku Milanje urediti nekakšen vzorni pašnik, toda tam ni ne vode in ne ceste, tla so plitka, suša je, vsako gnojenje pa bi bilo nesmiselno. Te površine je treba sedaj zaženjati nazaj, razen tega pa je treba urediti tudi lastnin-

ska vprašanja za zemljišča, ki so jih odkupile nekdanje kmetijske zadruge, niso pa uredile vprašanja lastništva.

Ob koncu je direktor kmetijske zadruge še potarjal, da je z našimi kmeti precej težko delati, ker sami raje vozijo na reški trg, razen tega pa pridejo tudi podjetja z Reke, ki se oskrbujejo naravnost od kmetov.

Gnezdo starih hiš: vasica Prem, kjer je bil rojen Dragotin Kette

Beseda s tovarišem Lojzetom Stegujem . . .

Trgovine bomo modernizirali

Sicer pa je direktor Stegu obljubil, da se v njihovem podjetju trudijo, da bi izboljšali zaloge, vendar nakupovalci čisto z Reke ali iz Ljubljane pridejo praznih rok. Tudi tam nimajo dovolj raznovrstnih izdelkov.

— Menimo pa, da se bo stanje tako za nas, kakor tudi za potrošnike dokončno uredilo, ko bomo modernizirali mrežo naših trgovskih poslovalnic in uvedli specializacijo. Poslej bodo prišli na račun tudi zahtevnejši kupci, seveda pa prav vsega, kar je mogoče dobiti, v trgovskih hišah v velikih mestih, pri nas v Ilirski Bistrici tudi takrat ne bo mogoče dobiti. Trgovsko podjetje je že storilo prvi korak za modernizacijo in specializacijo svojih trgovin. To je samopostrežna trgovina (prva v Bistrici) pri pošti, ki smo jo odprli pred nekaj dnevi. Razen oodelka z delikatesami in bifejem, je tu še 200 m² velik prostor za prodajo najrazličnejšega špecerijskega blaga. Ta trgovina je podjetje »Ilirija«² vejjala 200 milijonov starih dinarjev.

V Bistrici radi potarnamo, da v naših trgovinah ni mogoče dobiti cele vrste stvari, ki bi jih sicer želeli. Navadno pravimo, da moramo vse kupovati na Reki, v Ljubljani ali celo v Trstu. Naprosili smo direktorja trgovskega podjetja »Ilirija«, da bi pojasnil, kaj in kako bodo storili, da bi zadovoljili želje svojih potrošnikov.

Direktor Lojze Stegu se je rad odzval povabilu:

— Kritike na račun izbire v naših poslovalnicah po mojem mnenju pridejo od nekaterih ljudi, ki imajo višji standard od ostalih. Ti si potlej lahko privoščijo tudi raznovrstne specialitete, ki so dražje. Toda pripomniti moram, da pred vojno, kljub temu, da je bila med privatnimi trgovci velika konkurenca, v Ilirski Bistrici ni bilo mogoče dobiti prav vsega, kar je bilo na razpolago v veleblagovnicah v Trstu ali na Reki. Tudi takrat so ljudje po posebne stvari potovali v večja mesta. Podobno pa je seveda danes, s to razliko, da se danes ljudje zaradi tega pritožujejo, prej pa se niso.

Toda to je le začetek! Pred nekaj dnevi so začeli gradnjo nove samopostrežne restavracije med Trnovim in Bistrico, kjer bo zrastel drugi bistriški potrošniški center. Tu bo 600 m² prodajnega prostora, hiša pa bo stala 120 milijonov dinarjev. Pravijo, da jo bodo gradili vsega 4 mesece, tako da bi bila ta samopostrežba nared že sredi prihodnjega leta. V stavbi bo samopostrežna špecerijska trgovina na 150 m², drugih 150 m² pa so namenili za modno trgovino z lahko konfekcijo. Ves ostali prostor bodo skladišča, sanitarije in kurilnica.

V tistem koncu Bistrice, kjer bodo gradili to samopostrežno trgovino, je sedaj poslovalnica »Zarja«. »Zarja«² bodo izpraznili in vanjo preselili drogerijo, ki je sedaj v stari hiši na Titovem trgu. Prav tako se bo iz dosedanjih prostorov »Mode«² na Prešernovi ulici preselila tamkajšnja poslovalnica v novo samopostrežno trgovino. Na Prešernovo cesto pa bodo prenesli poslovalnico »Steklo«² iz Bazoviške ulice.

Tako bodo na Prešernovi cesti prodajali steklo, porcelan, plastične izdelke in mase ter kemikalije; z vsemi temi artikli se bistriška trgovina ni mogla pohvaliti.

Sicer pa bo »Ilirija«² prihodnje leto odprla nove poslovalnice še v Trnovem; poleti bodo zgradili market na 300 kvadratnih metrih v bližini restavracije »Soča«. Prav tako imajo za prihodnje leto v načrtu adaptacijo špecerijske trgovine v Podgradu, v prostorih bivše podoficirske menze, ki pa bo delala na principu klasične trgovine. V tej trgovini bo tudi bife, preureditev pa bo vejjala 20 milijonov dinarjev.

Ob koncu razgovora smo povprašali direktorja trgovskega podjetja o naraščanju prometa, ker bo pač nekdo moral kriti vse te investicije. Dejal je, da se je promet v primeri s prejšnjim letom povečal od 2,8 milijard starih dinarjev na 3,5 stare milijarde. V prihodnje pa v »Iliriji«² ne računajo s povečanim prometom na račun domačinov, ampak menijo, da bodo promet povečali tuji kupci, ki vsak dan trumoma potujejo skozi Ilirsko Bistrico.

Kratek postanek v Topolcu

Kdaj bo Slomačev kamping?

Ko se turisti dandanes peljejo z avtomobili iz Postojne proti morju, jih na 72 kilometrov dolgi poti pravzaprav ne čakajo nobene turistične »pasti«. Tu in tam se kateri izmed pisane turistične karavane ustavi tudi v naši občini, toda le zato, da si izpopolni zalogo živil in že brzi njegov avtomobil naprej proti morju. Od takšnega tranzitnega turističnega prometa nimamo ničesar ali prav malo, pa tudi turisti so največkrat nezadovoljni.

No, videti je, da bo prihodnjo sezono drugače. Od vožnje utrujeni šoferji bodo svoja vozila lahko zadrževali pri nas in tu tudi razpeli svoje platnene strehe. Prihodnje leto, 1. maja bo namreč odprt kamping v Topolcu.

Zanimivo je, da je prvi prišel na idejo, kako zadržati turiste tudi pri nas, zasebnik. To je Dora Zidar, lastnica gostilne pri Slomaču v Topolcu. Potem ko je Zidarjeva letos za 1. maj špet odprla gostilno (tu je bila gostilna do 1954. leta) in nov lokal še pravzaprav niti ni dobro »shodil«, Dora Zidarjeva skupaj s svojim možem Milanom že razmišljata, kako bi vsaj del turistične reke, ki se vali po glavni cesti, pritegnila k svoji hiši.

— Za začetek smo se kar dobro odrezali, pravi Milan Zidar, — prvega maja, ko smo odprli gostilno, se je tu kar trlo ljudi. Toda to so bili pretežno domačini, ki so bili tudi pozneje med sezono pri nas v gostilni v večini. Tujci le težko najdejo pot do naše hiše, ker nam cestno podjetje iz Kopra brez pristanka republiškega organa ne dovoli postaviti ob cesti reklame. Tako večina tujcev sploh ne ve, da je v bližini gostišče. Upamo, da nam bodo naposled le dovolili postaviti opozorilo za željne in lačne, sicer pa bodo drugo sezono po vsej verjetnosti tu že table z napisom za kamping!

— Kako ste uspeli pritegniti domačine, saj v edini gostilni v Topolcu doslej ni bilo veliko gostov?

— Veste, gostom je treba nekaj nuditi. Uredili smo igrišče za balincanje, zabetonirali smo 100 kvadratnih metrov veliko ploščo za plesišče, vsako nedeljo poleti igra orkester za ples, razen tega pa je pri nas vedno dovolj prostora. Poleti so mize zunaj in je tu lahko hkrati 120 ljudi. Za 32 gostov pa je prostora v obeh sobah gostilne.

Razen tega Zidarjeva še posebej skrbita za jedačo in pijačo. Kupila sta aparat za določanje števila maliganov v vinu in žganih pijačah, tako da jih pri nakupu nihče ne more pretehtati. Med specialitetami pa se lahko pohvalijo z dobrim pršutom, domačim sirom, izbornimi gorskimi olivami, pozneje pa bodo pripravljali tudi toplo hrano. Obljubili so tudi domačo specialiteto — krompir, kuhan v zelnici.

— Imamo pa tudi domač slivovec, tisti brkinski in brinjevec, je dodala lastnica.

— Kaj pa boste nudili tujim in domačim turistom v šotarišču?

— Najprej moramo urediti dovoz do kampinga. Pot naj bi šla čez jarek, ki je sedaj v lasti petih vaščanov. Upamo, da se bomo pogodili z njimi in ta jarek zasuli. Tako bodo turisti z avtomobili lahko prišli do 60 arov velikega sadovnjaka, ki ga nam bo dal v najem sosed Milan Koren. Domentiti se moramo le še za odškodnino. Tu bodo turisti lahko postavili svoje šotore. Na svojem svetu pa bomo zgradili vodovod s pitno vodo, sanitarije, tuše in betonsko ploščo za pranje avtomobilov.

Avtobusni promet skozi Bistrico je dokaj gost; kraj je dobro povezan z Reko in Postojno; velika pomanjkljivost pa je, da nimamo avtobusne postaje

Pero Pavičević

Rad imam nogomet

Zadnji dan oktobra je bila letna skupščina nogometnega kluba »Ilirija«. Po dolgih letih so tako spet bistriški ljubitelji nogometa dobili svoj klub. Zahvala za ta dogodek gre nebištričanu, vojaku iz Črne Gore Peru Pavičeviću, ki bo po končanem kadrovskem roku igral za prvo moštvo zveznega ligaša Rijeke.

— Ko sem prišel v Ilirsko Bistrico, približno pred enim letom — je dejal simpatični Pero — sem najprej povprašal po nogometnem klubu. Dejali so mi, da je bil tu nekoč klub, sedaj pa že dolgo vlada mrtvilo. Poprijel sem za delo in radi so mi sledili. Namah se je zbralo 40 mladih nadarjenih igralcev in nekateri med njimi imajo naravnost odlični smisel za igro. Razen tega je v Ilirski Bistrici veliko zanimanje za nogomet tudi med pripadniki JA. Za treninge sta začela skrbeti kapetan I. klase Tiošav Marjanović in poročnik Jovan Ristić, razen tega pa Reka včasih posodi tudi svoj trenerski kader.

Naši nogometaši so se namreč orientirali predvsem na nogometni klub »Rijeko«, ki jim bo pomagala strokovno, pa tudi z rekviziti. Vsekakor se zavedajo, da naloga postati dober klub ni lahka in tako bodo čez zimo trenirali v telovadnici, pozneje v marcu, ko bo zgrajeno nogometno igrišče pri kasarni v Trnovem, pa bodo prišli na travnik. Vojaki bodo namreč zgradili stadion z olimpijskimi merami, otvoritveno tekmo pa bodo najbrž igrali z ligaško enajstorico Rijeke.

Doslej so bistriški nogometaši igrali le eno tekmo. V Pivki so premagali tamkajšnje moštvo s 4:1 (2:1), ki v koprski podzvezi kar dobro kotira.

Spomladi se bodo vključili v drugo del tekmovalja v koprski podzvezi. Koliko so bistriški nogometaši na dobrem glasu, govori tudi dejstvo, da je koprška podzveza predlagala NK »Iliriji«, da bi v primeru dobrih rezultatov brez odigrane prvega dela lahko prešla v zahodno grupo slovenske nogometne lige.

ZAVOD ZA
ZAPOSLOVANJE
DELAVCEV POSTOJNA
EKSPOZITURA
ILIRSKA BISTRICA

Vsem prebivalcem občine
srečno ter uspehov polno
NOVO LETO 1967

KOLEKTIV
Kreditne banke
Koper
EKSPOZITURA
ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim komitentom
in prebivalcem občine
iskrene želje in mnogo
uspehov v novem letu

KOLEKTIV
SDK
Ilirska Bistrica

Vsem svojim komitentom
in prebivalcem občine
Ilirska Bistrica srečno in
veselo NOVO LETO 1967

Gortner Josip

IZDELOVANJE
EMBALAŽE
ILIRSKA BISTRICA

vsem svojim poslovnim
prijateljem in prebivalcem
občine iskrene želje
v NOVO LETU 1967

Stermecki Djuro

ŠČETKARSTVO
JELŠANE

vsem svojim poslovnim
prijateljem, koristnikom
mojih proizvodov in prebivalcem
občine moje
iskrene želje v NOVO
LETU 1967

Ivan Kaič

izdelovalec predmetov iz
plastičnih mas Ilirska Bistrica — vsem svojim
poslovnim prijateljem,
potrošnikom mojih proizvodov
in prebivalcem ilirskobistriške občine
iskrene želje v NOVO
LETU 1967

1967
srečno
1967

URARSTVO

Franc
Novak

ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim komitentom
prebivalcem ilirskobist-
riške občine iskrene želje
v NOVEM LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV
GOSTINSKEGA PODJETJA

SOČA

ILIRSKA BISTRICA

s svojimi obrati:

SOČA, TRIGLAV, HOTEL ZMAGA,
KAVARNA TURIST IN KOLODVOR

Vsem svojim poslovnim prijateljem
in obiskovalcem naših obratov
mnogo uspehov
v NOVEM LETU 1967

Udovič Anton

SODAVIČAR JELŠANE

vsem svojim poslovnim
prijateljem in prebival-
cem ilirskobistriške ob-
čine iskrene želje v NO-
VEM LETU 1967

Šlosar
Franciška

GOSTILNA
NOVOKRACINE

vsem obiskovalcem go-
stilne in prebivalcem ob-
čine moje iskrene želje v
NOVEM LETU 1967

Tomšič Franc

IZDELOVALEC
REPARATORJEV
ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim poslovnim
prijateljem in prebival-
cem občine Ilirska Bistri-
ca iskrene želje v novem
letu 1967

DELOVNI KOLEKTIV

avtoprevozniškega podjetja

Transport

ILIRSKA BISTRICA

opravlja prevozne usluge in popravlja
vse vrste motornih vozil

Vsem prebivalcem občine
in poslovnim prijateljem naše iskrene želje
v NOVEM LETU 1967

KOLEKTIV PODJETJA

Mlinotest

AJDOVŠČINA

Vsem poslovnim prijate-
ljem in potrošnikom na-
ših proizvodov iskrene
želje v novem letu 1967

GOSTILNA

Pri Davorju

ILIRSKA BISTRICA

Vsem poslovnim prijate-
ljem, svojim strankam in
prebivalcem občine is-
krene želje v novem letu

Marijan Mihelj

PEKARSTVO KNEŽAK

Vsem prebivalcem, po-
slovnim prijateljem, svo-
jim odjemalcem in pre-
bivalcem naše občine
najboljše želje v NO-
VEM LETU

Jožefa Demojzes

in Alojz Butinar

gostilni v Podgradu

Vsem poslovnim prija-
teljem, prebivalcem ob-
čine in delovnim ljudem
iskrene želje v novem le-
tu 1967

Šajn Franciška

GOSTILNA
NOVOKRACINE

vsem svojim prijateljem,
obiskovalcem gostilne in
prebivalcem občine naj-
boljše želje v NOVEM
LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV

Poslovne enote Sežana

NADZORNIŠTVO ILIRSKA BISTRICA
TOMŠIČEVA 14 IN
ELEKTROSERVISNA DELAVNICA

ISKRENE ŽELJE IN MNOGO USPEHOV
V NOVEM LETU 1967
VSEM ODJEMALCEM
ELEKTRIČNE ENERGIJE IN SVOJIM
POSLOVNIM PRIJATELJEM

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA

Z GASILSKIMI DRUŠTVI

Za pomoč in razumevanje vsem občanom
iskrena hvala

V novem letu 1967 naše iskrene želje
Če bo treba, pokličite na pomoč!

AVTO-MOTO DRUŠTVO

ILIRSKA BISTRICA

Vsem voznikom motornih vozil in
prebivalcem občine najboljše želje
v NOVEM LETU 1967

S svojimi uslugami se še vnaprej toplo
priporoča

GOSTILNA

*Korene
Franjo*

**1967
srečno
1967**

»Tri Acotu«

Vsem svojim poslovnim prijateljem
in prebivalcem
ilirskobistriške občine iskrene želje
v NOVEM LETU 1967

Za obisk se še vnaprej
toplo priporočam

Občinski
sindikalni svet ILIRSKA BISTRICA

S SVOJIMI SINDIKALNIMI
PODRUŽNICAMI

Vsem prebivalcem občine in delovnim
kolektivom ilirskobistriške občine
iskrene želje v NOVEM LETU 1967

Kino
SVOBODA

Ilirska Bistrica

ŽELI VSEM OBISKOVALCEM
KINO PREDSTAV IN PREBIVALCEM
OBČINE SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1967

1967
srečno
1967

GOSTILNA

Urbaničič
Andrej

ILIRSKA BISTRICA

Vsem prebivalcem občine, svojim poslovnim prijateljem in obiskovalcem iskrene želje in mnogo uspehov v novem letu 1967

DELOVNI KOLEKTIV

tovarne organskih kislin

ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim odjemalcem in potrošnikom naših proizvodov ter vsem prebivalcem občine in delovnim ljudem iskreno želimo mnogo uspehov v NOVEM LETU 1967

SPLOŠNO TRGOVSKO
PODJETJE

NANOS

Postojna

Poslovalnica Bač

VSEM SVOJIM
ODJEMALCEM
IN PREBIVALCEM OBČINE
ISKRENE ŽELJE
V NOVEM LETU 1967

Delovni kolektiv
trgovskega
podjetja

Soča

Koper

S SVOJIMI
POSLOVALNICAMI:

ISKRENE ČESTITKE
Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI
VSEM PREBIVALCEM
ILIRSKOBISTRISKE
OBČINE
IN OBISKOVALCEM
NAŠIH POSLOVALNIC
SREČNO TER USPEHOV
POLNO
NOVO LETO 1967
Z NAŠIMI USLUGAMI
SE SE VNAPREJ
TOPLO
PRIPOROČAMO

ILIRIJA

DELOVNI KOLEKTIV
TRGOVSKEGA PODJETJA

ILIRSKA BISTRICA

Vsem našim odjemalcem in potrošnikom naših proizvodov ter vsem prebivalcem občine iskrene želje in mnogo uspehov v NOVEM LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV

Veterinarske postaje

ILIRSKA BISTRICA

VSEM PREBIVALCEM
OBČINE
SREČNO TER USPEHOV
POLNO
NOVO LETO 1967

Delovni kolektiv osnovne
PTT enote

s podružničnimi poštami
na sedežu občin Postojna
in Ilirska Bistrica
Vsem prebivalcem srečno ter uspehov polno
NOVO LETO 1967

TRGOVINA S SADJEM
IN ZELENJAVO

Mržnik Olga

ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim odjemalcem in prebivalcem občine Ilirska Bistrica iskrene čestitke v novem letu

MARAŽ EMIL

FOTO ATELJE
ILIRSKA BISTRICA

Prijateljem, občanom ter svojim poslovnim prijateljem želim mnogo uspehov v letu 1967. S svojimi uslugami se še vnaprej toplo priporočam

PUŽ STANKO

KLJUČAVNIČAR
ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim poslovnim prijateljem in prebivalcem občine Ilirska Bistrica iskrene želje v novem letu 1967

Šajn Angelca
GOSTILNA
KNEŽAK

Vsem prebivalcem občine in obiskovalcem našega lokala srečno in uspehov polno novo leto

Grk Miro
GUMIFAKT
ILIRSKA BISTRICA

se priporoča s svojimi izdelki in želi mnogo uspehov v NOVEM LETU 1967 vsem prebivalcem občine Ilirska Bistrica in poslovnim prijateljem

Ličan Stojan
SODAVIČAR
ILIRSKA BISTRICA

Svojim poslovnim prijateljem in prebivalcem občine Ilirska Bistrica najboljše želje v NOVEM LETU 1967

GOSTILNA
Dora Zidar
TOPOLC

Vsem prebivalcem občine in našim poslovnim prijateljem mnogo uspehov v NOVEM LETU 1967. Z našo dobro kapljico in odlično postrežbo se še vnaprej toplo priporočamo

Dolgan Franc
GOSTILNA
KOSEZE

Vsem prebivalcem občine in našim poslovnim prijateljem mnogo uspehov v NOVEM LETU 1967. Z našo dobro kapljico in odlično postrežbo se še nadalje priporočamo

Surina Andrej
GOSTILNA JELŠANE

vsem svojim poslovnim prijateljem, obiskovalcem in prebivalcem občine iskrene želje v NOVEM LETU 1967

Majkus Silvo

IZDELOVALEC PREDMETOV
IZ PLASTIČNIH MAS
JELŠANE

Poslovnim prijateljem in prebivalcem ilirskobistriške občine srečno in uspehov polno NOVO LETO 1967

1967
srečno
1967

DELOVNI KOLEKTIV
GROSISTIČNO DETAJLISTIČNO
TRGOVSKEGA PODJETJA

PRESKRBA

SEŽANA

Z vsemi svojimi poslovalnicami se ob zaključku poslovnega leta najlepše zahvaljuje vsem cenjenim odjemalcem in potrošnikom za izkazano naklonjenost in se še naprej toplo priporoča. Obilo sreče in zadovoljstva v NOVEM LETU 1967

Občinski odbor Združenja borcev NOV, rezervnih oficirjev in pod- oficirjev ter Zveze VVI občine

ILIRSKA BISTRICA
vsem svojim članom in prebivalcem občine srečno ter uspehov polno NOVO LETO 1967

Trebec Stanko
AVTOPREVOZNIK
ILIRSKA BISTRICA

vsem poslovnim prijateljem in prebivalcem občine moje iskrene želje v NOVEM LETU 1967

**KOVINSKA
GALANTERIJA**

Brassi Mario
JELŠANE

vsem koristnikom mojih proizvodov, poslovnim prijateljem in prebivalcem občine iskrene želje v NOVEM LETU 1967

**Občinski odbor
Rdečega križa**
ILIRSKA BISTRICA

želi vsem prebivalcem občine srečno in uspehov polno NOVO LETO 1967

KOLEKTIV

Surovine Maribor

OBRAT ILIRSKA BISTRICA

Vsem svojim poslovnim prijateljem in prebivalcem ilirskobistriške občine iskrene želje v NOVEM LETU 1967

1967
srečno
1967

Perkan Franc
GOSTILNA
ILIRSKA BISTRICA

Vsem prebivalcem občine
in prijateljem najboljše
želje v NOVEM LETU
1967. Za obisk se še na-
prej toplo priporočam

**Delovni kolektiv avtopre-
voznškega podjetja**

Slavnik Kopeč

prometni biro Il. Bistrica
se še naprej toplo pripo-
roča in želi vsem svojim
potnikom tudi v letu 1967
srečno vožnjo in obilo
uspehov

DELOVNI KOLEKTIV

kmetijske
zadruga

»4. JUNIJ«

Ilirska Bistrica

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN

PREBIVALCEM

ILIRSKOBISTRISKE OBČINE

NAJBOLJŠE ŽELJE

V NOVEM LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV

Gozdnega
gospodarstva

Postojna

S SVOJIMI OBRATI

vsem poslovnim prijateljem

in prebivalcem občin

Cerknice, Postojne in Ilirske Bistrice

iskrene čestitke in najboljše želje

v NOVEM LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV

INDUSTRIJE PLASTIČNIH MAS

PLAMA
PODGRAD

VSEM PREBIVALCEM OBČINE

IN SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM

TER POTROŠNIKOM

NAŠIH PROIZVODOV ISKRENE ŽELJE

v NOVEM LETU 1967

DELOVNI KOLEKTIV

KOMUNALNEGA
PODJETJA
Ilirska Bistrica

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM

TER PREBIVALCEM ILIRSKOBISTRISKE

OBČINE MNOGO USPEHOV,

SREČNO IN ZADOVOLJNO

NOVO LETO 1967

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

Primorje

Ajdovščina

s svojimi obrati:

AJDOVŠČINA, ANHOVO, GORICA,

ILIRSKA BISTRICA, KOPER, LJUBLJANA,

DOMŽALE, JESENICE, POSTOJNA, VIPAVA

in MIREN PRI GORICI

Izvaja vsa gradbena dela visoke in nizke
gradnje kvalitetno po konkurenčnih cenah.

Vsem investitorjem in prebivalcem

občine želi mnogo uspehov

v NOVEM LETU 1967

KOLEKTIV OSNOVNE SOLE

DRAGOTIN KETTE

V ILIRSKI BISTRICI

VSEM PREBIVALCEM OBČINE,
STARŠEM IN UČENCEM
NAŠE ISKRENE ŽELJE
V NOVEM LETU 1967

1967
srečno
1967

DELOVNI KOLEKTIV
TRGOVSKEGA PODJETJA

TOBAK

POSTOJNA

POSLOVALNICA ILIRSKA BISTRICA

Vsem poslovnim prijateljem in prebivalcem

občine srečno ter uspehov polno

NOVO LETO 1967

DELOVNI KOLEKTIV

tovarne lesovinskih plošč

ILIRSKA BISTRICA

VSEM NAŠIM ODJEMALCEM

IN POTROŠNIKOM

NAŠIH PROIZVODOV

TER VSEM PREBIVALCEM OBČINE

ILIRSKA BISTRICA NAJBOLJŠE ŽELJE

V NOVEM LETU 1967

GOSTILNA

Pavla Jaksetič

PODGRAJE

Vsem prebivalcem občine, našim poslovnim prijateljem in obiskovalcem mnogo uspehov z najboljšimi željami v NOVEM LETU 1967

GOSTILNA

Cetin Zofija

KUTEŽEVO

Vsem prebivalcem občine, našim prijateljem in obiskovalcem naše iskrene želje v NOVEM LETU

GOSTILNA

»PRI LOVCU«

DOLENJE

Vsem prebivalcem občine, našim poslovnim prijateljem naše iskrene čestitke z najboljšimi željami v NOVEM LETU

Dolgan Anica

FRIZERSKI SALON
ILIRSKA BISTRICA

Vsem prebivalcem občine in obiskovalkam salona iskrene želje v novem letu 1967. Za obisk se še nadalje toplo priporočam

Urbančič Franc

GOSTILNA
KNEŽAK

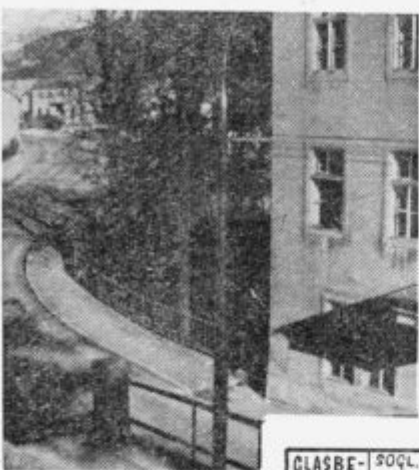
Vsem prebivalcem občine in prijateljem iskrene želje v novem letu 1967

Renko Viktor

AVTOPREVOZNIK
ILIRSKA BISTRICA

Vsem prebivalcem občine in svojim poslovnim prijateljem mnogo uspehov v NOVEM LETU

Novoletna nagradna križanka

		POKRATINA V AZIJI	NEKO- LIKO	IGRALEC ZALOST. VLOG	ČAPLJA HRV.	LIRSKE PESMI	NAUK O SADJAR- STVU	ZA- PREKA	RASTLI- NOSLOV. KORITO	ZAFET. AFRIK. VODITELE (ABDEL)	VRH V KARAV. PLAST OZRAČJA	ARAB. ZREBEC			
		NAUK O ČLOVEKU													
		NEPLOD- NOST													
		VISOKA ŠOLA								NOVOT. TEKST. TOVARNA		DAN			
						MESTO V ALZIRU VRSTA PTIČA				NAKED. KOLO					
		VAS BLIZU BISTRICE	POM. ČLAČ. AMER. POMOČ		ZNAN ORKESTER MUZA LJ. PES.					MLEČNI IZ DELEK KOPNO V MORJU					
GLASBE- NO DELO		SOGL. IN SAMOGL. VRUČE SPAJAM		POSEL ENAKI SAMOGL.				DČKA	ZNANA VAS IT. SPOLN.						
VRSTA USNJA KOPRIV- NICA					PRE- DAL- NIK					VRSTA LESA ROPAR					
VRSTA KOPRIV- NICA					KAZIV- EM- LEC							NOVO MESTO	KAZ. ZAIMEK		
VRSTA KOPRIV- NICA					NE SVOJE JADRANSKO OTOCJE				SREDO- ZEMSK. RASTL.						
VRSTA KOPRIV- NICA					ELEMEN- TOJE ODDE- LEK				OS. ZAIM.		PRIMOR. VSKLIK				
MESNI IZ- DELEK					IT. REKA HORA- LIST										
EL. MERA		VLADA ARISTO- KRATOV	BRI- NOVEC	IZBOLJ. ŠANJE RAZMER	NAPAKA (KRAT.) NIKOLA TESLA										
OŠA- BEN															
NAUK O IZSTREL. SENČNA STRAN					NAD- STROPJE (HRV.)										
MESTO NA DANSKEM					CELJ. TOVAR- NA	OS. ZAIM. TUJE IME									
KRAT. PRISLOV DRŽ. BLAČATNA			OČE		MAŠČO- BA	OS. ZAIMEK	OBOD	DVA SOGLAS.	GRŠKA BOGINJA	POSODA ZA TALITEV	ULICA (FRANC.)	NADAV	PRIM- JED	OSJE ČNEZDO	
			MESTO V PANAMI LIBANON (AVT. HR.)				VRSTA MIŠI								
		KOSNI PRETIN CERKV. POČLAV.					BITJE IZ GRŠKE MITOLOG								
JAVKA- NJE SAH. MOTISTER							VARAZ- DIN		FILOZOFI OČNOJEK						
		AMER. DRŽAVA								ZELE- NICA	STRUP	PLOSK. MERA			
		NOROST										SLOKI			
ENAKI SAMOGL.															TURSKI PLENENI- TAR VESELJE
	DRAG KAMEN														
PREDLOG		ZAGREB. TEDNIK					SOKRA- TOVA ŽENA								
PIJAČA							PESEM	CANK. ZALOŽBA SPOLNIK							
OSTRI- VEC															
VRSTA															SNEŽNIŠKI RAZČLEPI IL. BISTRICA

